

relații financiar - valutare și comerciale internaționale

ghidul lucrătorului de comerț exterior

Perfecționarea sistemului de informare și documentare pentru comerț exterior

3. Preocupările privind perfecționarea sistemului de informare pentru comerț exterior se înscriu în contextul general al așezării întregii activități de informare și documentare din economia românească pe baze noi, moderne, astfel încât el să devină un sistem ordonat, bine încheiat, cu verigi funcționale în toate ramurile economiei naționale.

Oficiul de Informare Documentară pentru Comerț Exterior (O.I.D.C.E.), recent creat de Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, constituit în cadrul acestui ansamblu o verigă de bază, însărcinată a organiza și desfășura un complex de activități specifice, subordonate dezideratului perfecționării și modernizării continue a informării la nivelul ramurii de comerț exterior. Ceea ce trebuie subliniat, și va rezulta mai evident din cele ce vor fi prezentate în continuare, este faptul că nu se poate defini activitatea O.I.D.C.E. exclusiv în contextul sistemului național de documentare, el trebuind să răspundă pe lângă obiectivele majore ale acestuia și unor necesități specifice ale ramurii. Cu alte cuvinte, O.I.D.C.E. se definește în egală măsură ca o componentă esențială a unui alt ansamblu funcțional, ce se reunește în concepția activității Centrului Român de Comerț Exterior. În acest cadru, Oficiului, împreună cu Institutul de Economie Mondială și Centrul de calcul al sistemului de comerț exterior, sub direcția îndrumare a M.C.E.C.E.I., le revine sarcina de a concepe, a organiza și a pune în funcțiune un sistem complex și unitar de informare, care să satisfacă o paletă largă de necesități, pornind de la informarea operativă a exportatorilor și importatorilor asupra conjuncturii piețelor internaționale de mărfuri, a economiei țărilor lumii și terminând cu analize complexe ale fluxurilor comerciale mondiale. Și acest sistem unitar de informare pentru comerț exterior, creat ca urmare a eforturilor conjugate ale factorilor amintiți, cu concursul nemijlocit al tuturor organizațiilor interesate în comerț exterior trebuie să satisfacă cel puțin două cerințe:

— una tehnologică, funcțională, care impune o maximă operativitate și în același timp o foarte mare capacitate de culegere, stocare, prelucrare și difuzare selectivă de informații, precum și existența unei game foarte diversificate de servicii apte să satisfacă necesitățile fiecărui utilizator;

— o altă economică, utilitară, care impune sistemului să fie o prezentă activă în comerțul exterior, să prevină informațional actele și deciziile strategice sau operative, să contribuie esențial la orientarea exporturilor și importurilor.

Referindu-ne și la analiza limitelor actualului sistem de informare, menționăm că s-au pus în evidență trei direcții majore de acțiune:

- a) lărgirea și diversificarea fondului de date existent la dispoziția sistemului de comerț exterior;
- b) îmbunătățirea structurii funcționale a sistemului de informare asupra economiei mondiale;
- c) automatizarea pe scară largă a proceselor de culegere, stocare, prelucrare și difuzare a informațiilor.

Aceste direcții au un caracter sintetic, global și vizează cele mai importante căi de acțiune, dar ele atrag și o serie de perfecționări locale la nivelul unor compartimente implicate cât și mutații în însăși optica de raportare la sistem a tuturor participanților.

Lărgirea fondului de date are, desigur, în vedere creșterea numărului surselor clasice de informații dar vizează în mod deosebit accesul la sursele moderne de informații, cum ar fi cele microfilmate, sau pe benzi magnetice, iar într-o etapă ulterioară, chiar cuplarea directă prin sistemele de telecomunicații la bazele internaționale de date. Dacă vom aminti aici, cu titlu de exemplu, numai benzile magnetice: „International Financial Statistics” furnizate de F.M.I., care conțin circa 16 000 de serii cronologice lunare pentru indicatorii sintetici privind economiile naționale ale țărilor membre, sau informațiile privind structura detaliată și orientarea geografică a exporturilor și importurilor lumii, disponibile pe benzi magnetice, ce substituie sute și mii de pagini tipărite, ne putem face o imagine destul de elocventă asupra creșterii substanțiale a volumului și calității fondului de informații ce poate sta la dispoziția comerțului nostru exterior.

Înainte de a ne ocupa de structura funcțională a noului sistem, vom încerca o sistematizare a informațiilor cu valoare documentară care intră în fluxul informațional și care pot fundamenta fie decizii de ordin strategic sau operativ, fie realizarea unor studii de prospectare pe o temă ce prezintă interes la un moment dat. Pornind de la modul specific de tratare a diferitelor tipuri de date și ținând cont de utilitatea imediată a informației modul de formulare, posibilitățile de uniformizare și stocare, forma de utilizare se pot defini trei clase mari de informații, și anume: de tip documentar, de tip statistic sau numeric și informații operaționale sau „de alertă”.

Informațiile de tip documentar se regăsesc de regulă în materiale cu o dezvoltare mai amplă, care pot îmbrățișa una sau mai multe probleme și al căror conținut pre-

supune o desfășurare mai largă a temei sau temelor alese. Se includ aici cărțile de specialitate, articolele publicate în diverse periodice, rapoarte ale misiunilor permanente sau temporare în străinătate, studii și sinteze pe produse sau țări, monografiile, materialele ale organismelor internaționale, materiale și specificații cu caracter publicitar etc., în general genul de surse informaționale care fac obiectul bibliotecilor și arhivelor. Caracteristica lor de bază din punct de vedere al administrării informațiilor este aceea că au o manipulare greoaie și mai ales prezintă dificultăți în identificarea lor într-o cercetare sistematică pe o temă dată. De aceea, includerea acestor surse într-un sistem ordonat de administrare a informațiilor nu este posibilă decât prin crearea unor entități care să le reprezinte, referințele documentare. Acestea conțin de regulă două părți descriptive: a sursei și a conținutului. Dacă în prima parte se includ toate datele ce pot conduce la regăsirea materialului primar (titlul, autorul, editura, anul apariției, locul exact de depozitare a sursei primare și altele), cea de-a doua parte descrie într-o succesiune de cuvinte cheie conținutul materialului referit. Funcție de tipul de administrare a referințelor documentare, această a doua parte poate fi mai mult sau mai puțin dezvoltată (și în practică se întâlnesc atât metoda utilizării „abstract”-elor, cât și cea a descriptorilor), dar în mod obligatoriu trebuie să:

— dea o imagine cât mai complexă asupra conținutului materialului de bază și

— să ofere posibilitatea identificării referinței în cadrul oricărei cercetări sistematice pe una din temele care le tratează

Informațiile statistice sînt obligatoriu de tip cifric și consemnează valorile unor indicatori la un anumit moment. De asemenea, ele au particularitatea unor generări sistematice, într-o formă bine definită, care le permite integrarea într-un ansamblu interpretativ coerent.

Informațiile operaționale sau „de alertă” se caracterizează prin aceea că, indiferent de modul lor de formulare, au menirea de a semnala un anumit eveniment survenit pe piață. Ele au de regulă un ciclu de viață foarte scurt, pierzîndu-și semnificația odată cu dispariția sau intrarea în uzul comun a evenimentelor pe care le-au semnalat.

Delimitările pe care le-am făcut aici nu trebuie înțelese în mod rigid, pentru că o informație își poate schimba caracterul, dar totdeauna numai ca urmare a deciziei unui agent interpretativ. Spre exemplu, o cotație de bursă, care prin excelență este o informație operațională, dacă utilizatorul ei o apreciază ca avînd valoare statistică și se poate conferi această valoare. La fel se poate întîmpla, de exemplu, cu o ofertă reprezentativă, care după soluționarea ei poate deveni material documentar și deci inclusă în sistemul de referințe.

S. VOICU
N. POP
L.E.M.

conjunctura pe piețele valutare și de capital

Cursul mărcii vest-germane și a yenului japonez față de cursul dolarului S.U.A.

Intr-o recentă analiză comparativă a situației principalelor valute occidentale făcută de Institutul pentru Economie Internațională din Kiel se apreciază că yenul japonez este extrem de subevaluat față de dolarul american, în timp ce moneda vest-germană rămîne sensibil depreciață față de un curs de schimb normal actualelor evoluții din economia R.F. Germaniei. Aceste inadvertențe, din păcate

persistă de multă vreme, ceea ce demonstrează că sistemul actual al cursurilor flotante este incapabil să aducă corecturile necesare. Mai mult, nu se pot pune în evidență nici eforturi ale autorităților monetare fie de a corecta paritatea cursurilor de schimb în funcție de elementele economice fundamentale, fie de a ridica capacitatea actualului sistem monetar-financiar de a face aceste corecturi.

Abordarea erorilor actualului proces de ajustare a cursurilor de schimb implică, în primul rînd, unele reflecții teoretice. Astfel, „echilibrul” unei piețe valutare (sau a oricărei alte piețe) poate fi definit ca echivalentul prețului pieței din orice moment, acceptînd ideea că piața însăși „cunoaște singură” care este punctul ei de echilibru. Depășind limitele de tautologie ale acestei definiții se poate spune că prin cursul de schimb poziția competitivă a unei economii naționale este situată, pe cît posibil, în punctul în care piața valutară este mai puțin sensibilă la factorii de influență minori, sau de la care ea reacționează sub influența unor factori majori.

Lipsa unui echilibru real al monedei poate implica pierderi destul de mari pentru țara respectivă. Astfel, dacă moneda unei țări este prea „scumpă” în termeni fundamentali de competitivitate de preț, țara respectivă va importa șomaj și își va reduce sensibil activitățile economice cu efectul deteriorării soldului balanței plăților curente. Dacă moneda unei țări este prea „ieftină”, aceasta va importa inflație, întrucît prețurile de import vor crește fără ca industriile utilizînd materialele prime din import să-și poată majora, din motive de competitivitate, în aceeași măsură, prețurile produselor lor finite.

Fenomene ale economiei mondiale de la începutul anilor '80 evoluează contrar logicii neomercantiliste. Cu alte cuvinte, autoritățile monetare ale țărilor cu valute supraevaluate (S.U.A. și Anglia) acceptă acest fapt cu „indiferență” sau chiar cu „bucurie”, în timp ce țările cu monede subevaluate (R.F. Germania și Japonia), în ciuda avantajelor unor marje de competitivitate, sînt interesate în schimbarea acestei situații. Se apreciază că dolarul S.U.A. este supraevaluat cu circa 15—20%, iar o astfel de poziție fermă a monedei americane explică deficitul comercial înregistrat în 1981, în ciuda reducerii masive a importurilor de fișel. Dezechilibrul avertizează asupra faptului că, în termeni de preț, competitivitatea S.U.A. a înregistrat pierderi serioase. În ceea ce privește Japonia, măsurile protecționiste împotriva ei nu pot avea efecte în condițiile în care dolarul S.U.A. cotează 240—250 yeni. Acest lucru explică de fapt cel de-al III-lea episod al războiului comercial al Japoniei cu partenerii vestici și în special cu S.U.A. Toate episoadele acestui război (1970—1971, 1976—1977, 1982) au aceeași unică cauză: subevaluarea cursului yenului.

Analiza comportamentului autorităților monetare vest-europene relevă o situație complexă. Spre deosebire de Japonia, care și-a lăsat moneda să se deprecieze în măsura în care dolarul S.U.A. s-a apreciat, responsabilii de politică economică ai R.F. Germaniei și ai celorlalți parteneri din Sistemul Monetar Vest-European au acceptat o stagnare a creșterii economice prin menținerea unui nivel ridicat al ratei dobînzilor, chiar excesiv de ridicat față de necesitățile economiei țărilor lor. În aceste condiții este puțin probabil ca în primele momente de slăbire a cursului monedei americane autoritățile monetare ale țărilor vest-europene să reacționeze în sensul aprecierii valutei lor (probabil că vor reacționa prin relaxarea politicii monetare). Astfel de reacție este de așteptat cu precădere din partea Japoniei.

Prin prisma acestor considerații și a unei influențe iminente a excedentelor plăților curente ale Japoniei și R.F. Germaniei asupra piețelor valutare, se poate aprecia pentru viitorul imediat (semestrul II 1982 sau începutul anului 1983) un declin al cursului dolarului și aprecierea cursurilor yenului japonez și mărcii vest-germane.

dr. Napoleon POP
I.E.M.

Noțiuni, termeni, operațiuni

Oferta de echipamente și servicii
pentru licitațiile B. I. R. D.

2. Pornind de la ideea că o prezentă eficiență a firmelor românești la licitațiile internaționale pentru achiziționarea de echipamente și servicii în cadrul proiectelor finanțate de Banca Mondială presupune atât întocmirea cât mai corectă a ofertei cât și cunoașterea procedurilor de acceptare a acesteia, continuăm să redăm în cele ce urmează o serie de elemente caracteristice ale modului în care acest tip de licitații sunt organizate și reglementate de către regulamentele B.I.R.D.

După lansarea invitației de a participa și remiterea către cel interesat a caietelor de sarcini, ofertanților li se acordă un anumit interval de timp pentru elaborarea ofertei. Timpul alocat pentru aceasta depinde de dimensiunea și complexitatea proiectului de executat și a utilajelor de achiziționat. În general, cel puțin 45 de zile trebuie să se scurgă între momentul lansării invitațiilor și data licitației. Atunci când este vorba de lucrări mari de construcții-montaj, intervalul poate fi prelungit până la 90 de zile, permițându-li-se ofertanților să facă și analizele necesare pe termen lung înainte de a-și elabora oferta. În concluzie, particularitățile proiectului sunt definitorii pentru timpul alocat pregătirii ofertei.

Data, ora și locul ultimei depuneri, precum și momentul deschiderii ofertei sunt anunțate prin invitațiile de participare la licitații. Ofertele depuse după momentul stabilit se restituie nedeschise, cu excepția cazurilor când acceptarea ulterioară nu conferă nici un avantaj ofertantului respectiv în fața celorlalți participanți.

Ofertele sunt deschise într-un cadru public. Numele fiecărui ofertant și valoarea totală a ofertei sale se citesc cu voce tare și se înregistrează. În general, nu se solicită prelungirea perioadei de valabilitate a ofertei. Dacă, în circumstanțe excepționale, este necesară o extindere a termenului de valabilitate, aceasta se cere tuturor ofertanților, înaintea momentului expirării perioadei inițiale de valabilitate. Banca Mondială este și ea anunțată de acest fapt. Ofertanții au dreptul să refuze acceptarea unei astfel de prelungiri. Celor care sunt dispuși însă să prelungescă valabilitatea ofertei lor nu li se cere și nici nu li se permite să-și modifice oferta. Dealtfel, modificarea ofertei nu este permisă pe parcursul desfășurării licitației, cu excepția cazului în care se resping toate ofertele și se trece la negocieri separate cu anumiți ofertanți, situație pe care o vom prezenta mai jos. Pot fi însă accentuate unele clarificări sau precizări, fără a se modifica substanțial elementele componente ale ofertei. Împrumutul poate solicita și el oricărui ofertant anumite clarificări, fără însă a avea dreptul să pretindă modificarea conținutului sau a prețului de ofertă.

După deschiderea ofertei se verifică dacă nu s-au comis erori de adătit dacă oferta corespunde ca substanță caietelor de sarcini, dacă s-au furnizat toate asigurările solicitate, dacă documentele poartă semnăturile corespunzătoare, etc. În situația în care o ofertă nu răspunde caietului de sarcini aceasta este restituită, cu excepția cazului când există o ofertă alternativă, permisă sau solicitată de caietul de sarcini și care îndeplinește condițiile cerute.

Împrumutul, cu ajutorul consultantilor săi, după evaluarea și compararea ofertei, elaborează un raport amou în care arată motivele specifice care au stat la baza deciziei acordării contractului unui anumit furnizor, sau, fiind este cazul, a respingerii tuturor ofertei.

Contractul de credit încheiat de Banca Mondială în legătură cu finanțarea proiectului în cauză specifică întocmește de asemenea un raport urmează, a fi remis Băncii înain-

te sau după adoptarea deciziei finale de acordare a contractului de furnizare.

Evaluarea ofertei urmărește să determine cheltuielile pe care împrumutul urmează să le facă prin achiziționarea utilajelor și exploatarea obiectivelor de investiții. Evaluarea costurilor implicate de transpunerea în practică a proiectului trebuie să permită compararea cât mai pertinentă a ofertei. Oferta care presupune cheltuielile cele mai scăzute pentru împrumut, nefiind însă în mod necesar și cea mai ieftină din punct de vedere al prețului, este desemnată drept cea mai avantajoasă și adjudecată.

Evaluarea ofertei trebuie să fie în concordanță cu termenii și condițiile stabilite prin caielele de sarcini. Alături de prețul de ofertă, ajustat prin corectarea eventualelor erori de adătit, sunt luați în considerare și alți factori relevanți pentru stabilirea eficienței economice și fundamentarea deciziei. Printre aceștia enumerăm durata de efectuare a lucrărilor de construcții-montaj, termenele de livrare, costurile de exploatare după intrarea în funcțiune, eficiența echipamentului în cazul capacităților de producție, disponibilitatea activităților de „service” și a pieselor de schimb etc. Pe baza acestor elemente se alege oferta care, odată aplicată, va implica cheltuielile cele mai avantajoase pentru împrumut. Factorii enumerați mai sus sunt cuantificați prin exprimarea în termeni financiari sau prin acordarea unei anumite ponderi în determinarea rezultatului final, astfel încât să se permită o comparare cifrică a ofertei. De reținut este faptul că Regulamentul Băncii Mondiale prevede că în cadrul evaluării să nu se ia în considerare modificarea prețurilor pe perioada de execuție a contractului.

Moneda de exprimare a prețului de ofertă este transformată pentru toate ofertele într-o singură monedă aleasă de împrumut și prevăzută în caietul de sarcini. Cursurile de schimb folosite pentru aceste transformări sunt cele publicate de către o sursă oficială și aplicabile unor tranzacții similare la data când se deschid ofertele sau la data când se adoptă decizia.

Tot în scopul comparării corecte a ofertei, taxele vamale și cele de import sunt excluse din prețul de ofertă. Ofertanților străini li se cere să-și exprime prețurile lor în condiții de livrare c.i.f., iar furnizorilor locali în condiții franco fabrică. La aceste prețuri se adaugă și cheltuielile pe care împrumutul urmează să le efectueze cu recepționarea mărfurilor și cu montarea utilajelor.

Împrumutul, de comun acord cu Banca Mondială, poate să acorde o anumită marjă preferențială producătorilor de utilaje din propria sa țară, atunci când aceștia intră în competiție cu furnizori externi în cazul în care survine o asemenea situație caielele de sarcini prevăd în mod obligatoriu preferințele care sunt acordate, condițiile de eligibilitate ale ofertanților pentru a beneficia de aceste preferințe, precum și metodele și procedurile care vor fi urmate pentru a se efectua compararea ofertei.

După analiza ofertei, acestea sunt clasificate în una din următoarele categorii:

— Oferte ale furnizorilor locali, pentru care împrumutul i s-a făcut dovada că prețul de cost a acestor mărfuri include o valoare adăugată internă de cel puțin 20 la sută din prețul de livrare franco fabrică;

— Alte oferte ale furnizorilor locali;

— Oferte neincluse în categoriile „A” și „B”.

În prima fază, compararea ofertei se face în cadrul fiecărui grup, excluzându-se, așa cum am arătat, taxele vamale, taxele de import și impozitele pe circulația mărfurilor pentru utilajele de producție internă.

Ofertei din categoria „C” li se adaugă fie taxele vamale și cele de import pe care ar trebui să le plătească un importator, fie 15 la sută din prețul de ofertă în condițiile de livrare c.i.f. atunci când taxele vamale și cele de

Import depășesc 15 la sută din prețul c.i.f. Dacă în aceste condiții oferta din grupul „A” este cea mai ieftină urmează ca ea să fie selecționată. Dacă nu, este aleasă oferta din categoria a treia care are prețul cel mai scăzut.

Tot în legătură cu preferințele acordate ofertanților trebuie arătat că se pot acorda asemenea preferințe, deși într-o măsură mai limitată și furnizorilor de echipamente zăre, alături de țara împrumutată, fac parte dintr-un acord regional prin care țările membre au decis să accelereze procesul integrării lor economice cu ajutorul unei uniuni vamale sau a unei zone de liber schimb. Și în acest caz caielele de sarcini indică modul în care este concepută maniera de acordare a unor asemenea preferințe, precum și metodologia ce urmează a fi aplicată.

În ceea ce privește lucrările de construcții-montaj, Banca Mondială nu acceptă în general să se acorde preferințe antreprenorilor locali. Cu toate acestea, pentru contractele de credit aprobate în perioada 22 ianuarie 1974—22 ianuarie 1979 s-a acordat o marjă de preferință de 7,5 la sută, constructorilor locali în acele țări a căror venit național pe cap de locuitor nu depășea 265 \$ în prețurile constante ale anului 1975.

După determinarea ofertei care a întrunit toate condițiile necesare, atunci când anterior licitației nu s-a desfășurat procedura de precalificare (vezi Revista economică Supliment nr. 28 din 6 iulie 1982 pag. 6), împrumutul, înainte de acordarea contractului, este obligat să stabilească dacă ofertantul a cărui ofertă a fost acceptată este capabil din punct de vedere tehnic și financiar să ducă la îndeplinire sarcinile din contract. În cazul în care ofertantul respectiv nu face față acestui test oferta sa este respinsă.

Acordarea propriu-zisă a contractului trebuie să se facă în interiorul perioadei de valabilitate a ofertelor. Oferta în cauză trebuie să fi satisfăcut toate condițiile din caielele de sarcini, iar ofertantul să fi răspuns tuturor verificărilor la care a fost supus. Celui cărui a se acordă contractul nu i se poate cere ca în cadrul aceluiași preț să-și asume responsabilități suplimentare celor prevăzute în caielele de sarcini sau să-și modifice oferta, după cum și el este ținut să-și îndeplinească întocmai obligațiile prevăzute în contract.

Caielele de sarcini prevăd de obicei dreptul împrumutului de a respinge toate ofertele. Cu toate acestea, nu este permis ca toate ofertele să fie respinse și să se convoace o nouă licitație numai pentru a obține un preț mai mic, cu excepția cazului în care oferta evaluată a fi cea mai avantajoasă depășește substanțial costurile anterior estimate. În aceste condiții împrumutul, după ce a consultat și Banca Mondială, poate, ca o alternativă, să angajeze negocieri cu ofertantul a cărui ofertă a fost cea mai avantajoasă (sau în cazul unui răspuns negativ, cu următorul), în încercarea de a obține un contract satisfăcător. Respingerea tuturor ofertelor este de obicei justificată, atunci când acestea nu corespund caielelor de sarcini și necesităților proiectului sau când nu există concurență. Dacă toate ofertele au fost respinse, împrumutul trebuie să analizeze cauzele care au determinat adoptarea unei astfel de decizii și să ia în considerare fie revizuirea specificațiilor, fie modificarea proiectului, înainte de a lansa invitații pentru o nouă licitație.

Cunoașterea detaliată a întregii metodologii de organizare a licitațiilor pentru achiziționarea de echipamente și servicii în cadrul proiectelor finanțate din credite B.I.R.D. este de natură să contribuie la elaborarea corectă a ofertelor de către întreprinderile exportatoare din țara noastră. Bineînțeles, factorul determinant al câștigării unor astfel de licitații îl constituie, înainte de toate, calitatea și performanțele utilajelor și echipamentelor oferite, seriozitatea și promptitudinea în îndeplinirea sarcinilor contractuale, executarea în bune condiții a lucrărilor de investiții angajate.

Emanuel ODOBESCU

Restructurări în producția și comerțul mondial

Opțiunea pentru dezvoltare integrată verticală a companiilor petroliere

Conform previziunilor revistei de specialitate „Oil and Gas Journal”, cheltuielile de explorare, producție, rafinare și transport ale companiilor americane pentru anul 1982 se preconizează să atingă cifra de 95,3 miliarde dolari (față de 83,4 miliarde dolari în 1981).

În cadrul acestei sume, ponderea cea mai mare o dețin cheltuielile de explorare și producție, aproximativ 70%.

Evoluția cheltuielilor companiilor petroliere americane în perioada 1980—1982, pe plan intern

— milioane dolari —

	1980	1981	1982	Modificări în % 1981/80 1982/81	
Cheltuieli de explorare și producție	42.185	58.629	66.830	+39,0	+14,0
— foraj-explorare	25,307	35,487	41,466	+40,2	+16,8
— producție	12,673	16,543	19,324	+30,5	+16,8
— inchirieri	4,205	6,599	6,040	+56,9	- 8,5
Alte cheltuieli	18,485	24,785	28,435	+34,1	+14,7
— rafinare	3,159	4,931	6,399	+57,7	+28,5
— petrochimie	2,805	2,825	2,902	+ 0,7	+ 2,7
— marketing	1,276	1,708	1,742	+33,7	+ 2,0
— conducte pt. transp. țifeiului și produselor	1,777	1,933	1,175	+ 8,8	-39,2
— conducte pt. transp. gazului natural	3,642	4,712	7,137	+29,4	+51,5
— alte tipuri de transport	804	895	694	+11,3	-23,6
— minerit și alte forme de energie	2,541	4,233	3,929	+66,6	- 7,2
— diverse	2,481	3,498	4,467	+41,0	+27,7
TOTAL :	60,670	83,414	95,265	+37,5	+14,2

După cum rezultă din volumul cheltuielilor, boomul înregistrat de activitatea de explorare-producție în ultimii doi ani începe să se reducă, sumele alocate în acest domeniu fiind în anul 1982 numai cu 14% mai mari decât cele din anul precedent (comparativ cu majorarea de 39% înregistrată în perioada 1980—1981). Această situație reprezintă, conform opiniei specialiștilor, o reflectare a stării de incertitudine existente pe piața țifeiului, a politicilor federale de prețuri din domeniul gazeifer și mai ales a costurilor extrem de ridicate ale forajului.

Conform previziunilor anterioare, cheltuielile de forare-explorare și producție trebuiau să crească în cursul acestui an cu 16,8% fiecare. Datorită majorării rapide a costurilor de forare, unele firme independente, cum sînt „Mitchell Energy and Development Corp.” și „Mesa Petroleum Co.”, și-au redus bugetele în acest domeniu.

Se apreciază, de asemenea, că majorarea atât de rapidă a costurilor de forare (datorită utilizării unor metode de detectare seismografice tot mai sofisticate, a unor tehnologii de foraj din ce în ce mai perfecționate și forajul la temperaturi și presiuni foarte înalte necesitînd noroale și cimentări de foraj speciale) constituie un important impediment în calea dezvoltării activității de forare-explorare.

Un alt fapt demn de menționat este acela că, datorită majorării prețului țifeiului, operate în cursul anului 1981, recuperarea secundară și terțiară ca și forajul în regiunile greu accesibile au devenit mult mai fezabile din punct de vedere economic decât înainte.

Cheltuielile în sectorul de rafinare vor crește în decursul acestui an cu 28,5% ca o consecință a încercării făcute de

companiile americane de a-și adapta instalațiile la schimbările ce pot apărea atât pe piața produselor petroliere cât și a calității materiilor prime.

În ciuda descreșterii cererii pentru produse, ca și a existenței unor capacități neutilizate, rafinorii americani continuă să investească puternic în acest sector. Ei au început din anul 1981 să-și modernizeze capacitățile de rafinare pentru a le face capabile să prelucreză și țiței greu cu conținut mare de sulf¹. De asemenea, se conturează tendința ca, datorită descreșterii cererii pentru benzină și păcură, toată atenția să se concentreze asupra obținerii unor cantități sporite de distilate medii. Pentru aceasta mulți rafinorii au început să investească masiv în instalații capabile să convertească fracțiile reziduale în distilate medii.

Eforturile sporite efectuate în sectorul petrochimic, deși reprezintă un progres față de anul precedent (cheltuielile au crescut cu 2,7%), nu pot totuși compensa cererea scăzută pentru produse petrochimice și supracapacitățile existente. Se apreciază că majoritatea cheltuielilor efectuate în acest sector vor fi îndreptate spre modernizarea instalațiilor existente, reducerea consumurilor specifice, îmbunătățirea bilanșurilor energetice, diversificarea materiilor prime utilizate și realizarea unor produse specifice a căror cerere este în creștere.

Dintre produsele petrochimice pentru care cererea este în creștere și producătorii continuă să facă investiții în noi instalații se află metil-terțiar butil eterul (MTBE) și terțiar butil alcoolul (TBA), ambele utilizate ca aditivi de ridicare a cifrei octanice a benzinelor.

Producătorii petrochimici americani mai fac de asemenea investiții și în instalații de obținere a polietilenei lineare de joasă densitate, produs de mare actualitate, a cărui capacitate totală anuală de obținere în S.U.A. se ridică la aproximativ 450 milioane tone.

Se constată, de asemenea, și existența unei tendințe de transformare a unor instalații mai vechi în instalații capabile să obțină fie polietilenă lineară de joasă densitate, fie alte produse pentru care se constată o tendință de creștere a cererii. De exemplu, se constată că compania „El Paso Co.”, își transformă în prezent o parte din capacitatea sa de obținere a polipropilenei în capacități de obținere a polietilenei lineare de joasă densitate.

Cheltuielile în domeniul transportului se preconizează să crească în acest an cu 19% ajungând la 9 miliarde dolari.

Conform previziunilor revistei „Oil and Gas Journal”, lungimea totală a rețelei de conducte ce urmează să fie construită în decursul acestui an va fi de 34 804 km, dintre care 19,266 km de conductă pentru transportul gazelor naturale, 463 km de conductă pentru transportul țițeiului și 2,431 km de conductă pentru transportul produselor petroliere.

Firmele petroliere americane continuă să investească atât în activitatea de extracție a cărbunelui și a altor mine-reuri cât și în activitatea de dezvoltare a combustibililor sintetici. Ponderele cheltuielilor în aceste domenii în bugetele companiilor petroliere americane a rămas relativ constantă în ultimii ani, cifrându-se la 8,4% în 1979, la 8,7% în 1980, 9,3% în 1981 și 8,8% în 1982. Majoritatea companiilor consideră activitatea în acest domeniu ca o parte componentă a strategiei lor de dezvoltare pe termen lung. „Atlantic Richfield Co.”, de exemplu, intenționează să-și dubleze producția de cărbune până în anul 1985 și să investească 65 milioane dolari în decursul următorilor cinci ani pentru activitatea de explorare în domeniul minier. Firma „Sohio” urmează aceeași strategie pe termen lung, propunându-și să cheltuiască în domeniul carbonifer 2 miliarde dolari în decursul a zece ani, în scopul triplării producției sale de cărbune. În domeniul investițiilor în sectorul combustibililor sintetici, se remarcă „Exxon Corp” care intenționează să-și dubleze cheltuielile în acest an la 360 milioane dolari.

¹ Începând cu mijlocul anilor '80 ponderea țițeiurilor cu conținut mare de sulf în totalul țițeiului prelucrat urmează să se majoreze.

Investițiile în străinătate ale celor 32 de firme petroliere americane intervievate în cadrul anchetei efectuate de „Oil and Gas Journal” urmează să se majoreze în acest an, cele mai importante majorări fiind preconizate în domeniul activității de explorare-producție și al celei petrochimice.

Evoluția cheltuielilor companiilor petroliere americane² în perioada 1980—1982 în străinătate

	— milioane dolari —				
	1980	1981	1982	Modificări, % 1981/80 1982/81	
Cheltuieli de explo-					
— foraj-explorare	7482,4	8944,9	11175,5	+19,5	+24,9
— producție	2158,4	2881,4	3132,5	+33,5	+ 8,7
Alte cheltuieli	5324,0	6063,5	8043,0	+13,9	+32,6
— rafinare	3839,8	4170,3	4810,2	+ 8,6	+15,3
— petrochimie	1185,8	1354,8	1470,1	+14,3	+ 8,5
— marketing	300,4	410,0	569,9	+36,5	+39,0
— conducte	865,8	763,2	919,4	-11,9	+20,5
— alte tipuri de transport	86,1	150,4	172,7	+74,7	+14,8
— minerit și alte forme de energie	600,5	309,3	381,0	-48,5	+23,2
— diverse	546,2	797,4	962,3	+46,0	+20,7
TOTAL	255,0	385,2	334,8	+51,1	-13,1
TOTAL	11322,2	13115,2	15985,7	+15,8	+21,9

² Datele se referă la cele 32 de firme anchetate

Principalele regiuni geografice în care aceste firme urmează să investească în domeniul producției sint: Marea Nordului, Africa, Australia, Noua Zeelandă și Asia de sud-est (Gulful Tailanda, Iondonezia, Malayezia și Filipine).

În continuare vor fi prezentate câteva exemple privind bugetele³ unor companii petroliere americane pentru anul 1982:

— „Exxon” preconizează să cheltuiască în acest an 13,5 miliarde dolari pentru diverse programe de explorare (+22% față de anul 1981). Aproximativ 90% din această sumă va fi destinată investițiilor în domeniul energetic (țiței, gaz, cărbune, energie nucleară, combustibili sintetici), iar restul în sectorul chimic.

Compania „Exxon” intenționează să investească în Statele Unite suma de 7 miliarde dolari, trei pătrimi din aceasta în sectorul explorării de țiței și gaze naturale;

— „Standard Oil Co.” intenționează să cheltuiască 22 miliarde dolari în perioada 1981—1985 (dublu față de ultimii cinci ani). Aproximativ 15 miliarde dolari din această sumă vor fi cheltuiți pe piața americană;

— „ARCO” urmează să cheltuiască aproximativ 4,6 miliarde dolari pe plan mondial în acest an comparativ cu 4,1 miliarde dolari anul trecut;

— „Gulf Oil Corp.” intenționează să cheltuiască 4,5 miliarde dolari în cursul acestui an, aproximativ jumătate din sumă urmând să fie destinată activității de explorare și producție pe teritoriul Statelor Unite;

— „Phillips” urmează să investească aproximativ 2,2 miliarde dolari în cursul acestui an, din care două treimi în sectorul energetic, iar restul în sectorul chimic și de rafinare. Aproximativ trei pătrimi din bugetul său total vor fi investite pe teritoriul Statelor Unite;

— „Superior Oil Co.” intenționează să cheltuiască 1,5 miliarde dolari în cursul anului 1982 (+19% față de anul precedent).

³ Cele care au fost date publicității.

Aproximativ 80% din această sumă va fi cheltuită pe teritoriul Statelor Unite (din care 445 milioane dolari pentru explorare și 645 milioane dolari pentru activitatea de foraj/productie).

Iolanda DĂDUIANU
Petre PRISECARU
I.E.M.

Sistemul de finanțare pe piața S.U.A.

Amplificarea în ultimul deceniu a relațiilor economice româno-americane, perspectivele acestora în cincinalul 1981—1985, precum și trecerea de la formele simple de export-import la acțiuni complexe de cooperare inclusiv sub forma societăților mixte, ridică tot mai multe probleme privind finanțarea schimburilor reciproce. Cunoașterea sistemului și tehnicilor de finanțare specifice pieței americane și pe această bază găsirea soluțiilor adecvate pentru problemele care apar constituie o componentă importantă a strategiei de dezvoltare, în perspectivă, a schimburilor româno-americane.

Sistemul și tehnicile de finanțare pe piața americană sînt deosebit de dezvoltate, complexe, sofisticate. Din toate punctele de vedere, dar în principal din punct de vedere al sumelor împrumutate și metodelor utilizate în contractarea creditelor, sistemul financiar american depășește, de departe, sistemele financiare din alte țări capitaliste dezvoltate. Tocmai acest lucru îi conferă o serie de caracteristici, a căror cunoaștere de către exportatorul-impurtatorul român o considerăm utilă.

Caracteristicile generale ale sistemului financiar

În abordarea pieței americane trebuie avute în vedere, în primul rînd, o serie de caracteristici generale ale sistemului financiar american, caracteristici care îl deosebesc de la început de sistemele financiare din alte țări capitaliste dezvoltate.

a. Deși băncile comerciale joacă un rol foarte important în finanțarea pe piața americană, există multe și diferite tipuri de instituții care pot asigura finanțarea pe termen scurt și lung. Tehnicile financiare sînt, de asemenea, diverse, putîndu-se afirma că sînt cunoscute majoritatea formelor practicabile în lume. Totuși, trebuie menționat că în sistemul american nu sînt familiare două tehnici de finanțare care sînt mai larg utilizate în țările vest-europene: scontarea tratelor și tragerile peste disponibil în contul curent de la bancă.

b. New York-ul este cel mai important centru financiar american, dar Boston, San Francisco, Philadelphia, Chicago, iar în ultima vreme Los Angeles pentru comerțul în Pacific, au un rol în creștere. Instituțiile de credit și piețele de capital sînt strîns legate între ele. Companiile americane, în special companiile mari, întrețin relații de finanțare cu instituții de specialitate din mai multe orașe. Împrumuturile de mare amploare sînt aranjate prin intermediul consorțiilor bancare formate din bănci care se află în diferite centre.

c. În general se poate afirma că autoritățile americane nu intervin direct pe piețele de credit și în activitatea instituțiilor financiare, cu excepția operațiunilor de supraveghere și a politicii monetare; în orice caz, în S.U.A. intervenția directă a guvernului este mai puțin evidentă decît în țările vest-europene. Cu toate acestea, activitatea financiar-bancară în S.U.A. este riguros reglementată de o strictă legislație generală și de specialitate și lansarea în operațiunile financiare pe piața americană presupune o cunoaștere cit mai amănunțită a „regulilor de joc” impuse de către autorități. De exemplu, autoritățile nu intervin în activitatea unei instituții financiare stabilîndu-i cît să împrumute unui client sau altuia, dar prin legislația financiar-bancară, acestea au prevăzut anumite criterii generale privind creditul și pot influența disponibilitățile generale de fonduri și nivelul dobînzilor.

d. Nu există discriminări în finanțarea firmelor străine care operează pe teritoriul S.U.A. Toate facilitățile de credit disponibile pentru firmele americane sînt de asemenea disponibile firmelor străine în practică însă trebuie să se aibă în vedere două elemente care pot totuși genera dificultăți suplimentare firmelor străine:

— controlul situației financiare, a bonității clientului și

scopului creditului (acestea pot fi mai scrupuloase în cazul firmelor străine care solicită împrumuturi);

— supravegherea exercitată de autorități asupra activității bancare (în cazul clienților externi este posibil să fie cerute garanții mai substanțiale).

e. În ceea ce privește activitatea băncilor străine în S.U.A., există importante discriminări. Legislațiile multor state ale federației pur și simplu nu permit băncilor străine să opereze — direct sau prin filiale — pe teritoriul lor. Acolo unde se permite activitatea băncilor străine, practicile de supraveghere a activității acestora diferă în mare măsură de la stat la stat.

f. Firmele americane, precum și firmele străine care operează în S.U.A., nu întîmpină nici o limită legală sau practică în contractarea de împrumuturi în afara S.U.A. Tipul de finanțare utilizat în acest caz se poate adapta la condițiile de pe piața de credit furnizoare.

g. Sistemul de impozitare a dobînzilor la creditele obținute are două prevederi distincte. Pe de o parte, nu se percepe nici un impozit la dobînzile plătite creditorilor americani. Pe de altă parte, la creditele acordate de furnizori străini (deci la dobînzile plătite nerezidenților americani) se percepe un impozit de 30%, micșorat la 15% în cazul în care între S.U.A. și țara creditorului există acorduri de evitare a dublei impuneri. În practică situația este de multe ori mai complicată și de aceea este recomandabil ca firmele care au sediul în S.U.A., și care se împrumută în străinătate să efectueze această operație prin intermediul unei agenții de finanțare aflată într-o țară ce nu impozitează dobînda.

h. Companiile americane își finanțează necesitățile proprii în principal pe calea emisiunilor de acțiuni și prin utilizarea resurselor proprii. Acest lucru se datorește faptului că firmele americane dispun, în general, de o mai bună lichiditate decît firmele vest-europene (activele curente ale firmelor americane sînt, de regulă, duble comparativ cu pasivele curente, raport mai favorabil decît la firmele vest-europene). De asemenea, emisiunea de acțiuni în S.U.A. este mult facilitată de sistemul financiar mai dezvoltat. Totuși, în ultimii ani, ca urmare a diminuării treptate a lichidității, firmele americane au apelat într-o măsură crescîndă la împrumuturi pe termen scurt și lung.

Situația finanțării diferă, însă, de la o ramură la alta. Companiile care au o mare parte din resurse sub formă de fonduri fixe (de exemplu, cele din industria produselor de bază ca metalurgia, chimia, energia etc.) se bazează mai mult pe împrumuturile pe termen lung. În schimb, firmele producătoare de bunuri de consum recurg în mai mare măsură la finanțări din resurse proprii.

Structura sistemului monetar

Sistemul monetar (respectiv sistemul de emisiune și control a circulației bănești) din S.U.A. are o serie de particularități proprii, care se repercutează asupra condițiilor generale de finanțare pe piața americană.

a. S.U.A. nu are o bancă centrală în sensul obișnuit al cuvîntului, ci un sistem de bănci regionale care joacă rolul băncii centrale. Acesta este cunoscut sub denumirea de „Sistemul Federal de Rezerve”, format din 12 Bănci Federale de Rezerve (teritoriul S.U.A. este împărțit în 12 zone bancare) fiecare din aceste bănci acționînd ca o bancă cvasicentrală în zona sa geografică. Cele 12 Bănci Federale de Rezerve sînt organizate sub forma corporațiilor bancare private, proprietatea capitalului lor social fiind împărțită între băncile membre ale sistemului. Directorii executivi ai Băncilor Federale de Rezerve sînt bancheri, oameni de afaceri și personalități ale vieții publice.

b. Politica monetară și responsabilitatea supremă în conducerea Sistemului Federal de Rezerve se stabilește, însă, la Washington, unde este sediul central al Sistemului. Există două organe supreme de conducere:

— Consiliul guvernatorilor, format din șapte membri și avînd în frunte un președinte (în prezent Paul Volcker) cărui rol revine responsabilitatea și supervizarea generală;

— Comitetul federal pentru operațiuni pe piața liberă (Federal Open Market Committee) format din cei șapte membri ai Consiliului guvernatorilor și președinții a cinci

Bănci Federale de Rezerve, care elaborează și coordonează politica monetară.

În operațiunile externe, în special în cele referitoare la politica dolarului (intervenții pe piețele valutare, operațiuni „swap”, memorarea rezervelor oficiale etc.) rolul central este jucat de Banca Federală de Rezerve din New York, care acționează ca agent al întregului Sistem Federal de Rezerve.

c. Mal puțin de jumătate din numărul total al băncilor activând în S.U.A. sînt membre ale Sistemului Federal de Rezerve. Deși relativ redus numărul lor, ele dețin cea. 3/4 din totalul activelor sistemului bancar american. Calitatea de membru la S.F.R. nu este obligatorie decât pentru băncile federale și întrucît ea incumbă o serie de obligații și responsabilități suplimentare, în ultimii ani s-a observat tendința de reducere a numărului de bănci membre ale sistemului. Totuși, ca urmare a importanței și mărimii capitalului deținut de băncile membre, Sistemul Federal de Rezerve controlează efectiv întreaga activitate bancară din S.U.A.

d. Supravegherea activității bancare în S.U.A. este mixtă: băncile pot fi supravegheate de autoritățile federale, de cele ale statelor sau de ambele. Băncile înregistrate la nivel federal (se mai numesc bănci naționale) sînt prin statutul lor membre ale Sistemului Federal de Rezerve și sînt inspectate și reglementate de Oficiul de control al monedei (Office of the Controller of the Currency). Băncile înregistrate la nivelul statelor au posibilitatea să devină membre ale S.F.R. dacă îndeplinesc anumite condiții și în acest caz ele cad sub jurisdicția federală, fiind controlate de O.C.M. Celelalte bănci înregistrate la nivelul statelor sînt supravegheate de instituțiile specializate ale fiecărui stat, iar la nivel central de Corporația federală de asigurare a depozitelor bancare (Federal Deposit Insurance Corp.).

e. Supravegherea de către Sistemul Federal de Rezerve a activității băncilor membre se referă la mai multe aspecte. Regulamentele S.F.R. stabilesc aria de activitate și modul de comportament al băncilor, dar acestea nu pătrund în practica bancară de zi cu zi. Astfel, Sistemul Federal de Rezerve nu poate stabili (impune) dobînda concretă sau comisioanele percepute sau plătite de bănci.

f. Principalele tehnici prin care Sistemul Federal de Rezerve exercită politica monetară sînt:

— Operațiunile pe piața liberă, efectuate zilnic de Comitetul operațiunilor pe piața liberă. În esență, aceste operațiuni constau în vânzări sau cumpărări substanțiale de efecte financiare guvernamentale, restricționîndu-se sau relaxîndu-se în acest fel masa monetară. Sistemul, deși sofisticat, este deosebit de eficient și de aceea a devenit principalul instrument al politicii monetare americane.

— Stabilirea taxei oficiale a scontului pentru cele 12 Bănci Federale de Rezerve. Prin creșterea sau scăderea taxei oficiale a scontului sînt influențate dobînzile practicate de băncile membre ale S.F.R. Totuși, în S.U.A., acest instrument este mal puțin eficient deoarece doar 3% din disponibilitățile băncilor sînt obținute prin scontarea de efecte financiare la Băncile Federale de Rezerve.

— Stabilirea rezervelor obligatorii (ce proporție din pasive trebuie păstrate sub forma rezervelor lichide). Băncile care nu au rezerve suficiente, trebuie să se împrumute sau să obțină fonduri federale. În plus, conform multiplicatorului creditului, posibilitatea de a acorda credite este determinată de cuantumul rezervelor obligatorii. Instrumentul este, de asemenea, deosebit de eficient, dar este rar utilizat în practică.

— Diferite reglementări parțiale, care sînt stabilite de regulamentele de funcționare ale S.F.R. (de exemplu, cîtia sută, din valoarea efectelor financiare cumpărate trebuie plătită în cash).

— Obligația morală a băncilor comerciale de a se supune indicațiilor și orientărilor date de Sistemul Federal de Rezerve, avînd în vedere prestigiul și autoritatea generală a acestuia.

Mugur ISĂRESCU
I.E.M.

Tehnici comerciale

Tratatative comerciale

Fie că negocierile se duc la sediul propriei întreprinderi sau în calitate de reprezentant în străinătate, prima condiție este ca negociatorul să fie un om motivat. Aceasta înseamnă să trăiască la tensiunea reală momentul tratativelor, convins de consecințele economice ale deciziei luate prin negocieri. Exportatorul trebuie să știe că partenerii săi își revizuiesc permanent cerințele, condițiile de livrare, furnizorii, stabilind dacă, de undă, cînd și de la cine vor cumpăra. Iar toate aceste date pot fi cel mai bine obținute prin tratative comerciale directe.

Totodată, negociatorul trebuie să aibă unele noțiuni privind tehnica comunicării interpersonale în marketing. Cercetări recente arată că în comunicația interpersonală intervin de fapt pe lîngă semnalele verbale ce se adresează auzului și alte semnale, adresîndu-se celorlalte organe de simț. O reprezentare sistematică a acestor semnale se poate realiza sub forma unui tabel ce va avea următoarea structură: (vezi fig. nr. 1). Cu excepția simțului gustativ constatăm, așadar, că toate celelalte simțuri sînt implicate în procesul comunicării interpersonale.

O primă clasificare a semnalelor emise se poate face în: semnale statice și semnale dinamice, semnificînd în primul caz faptul că ele rămîn constante în decursul interacțiunii în procesul de comunicație, iar al doilea caz faptul că semnalele se produc în cursul interacțiunii în procesul de comunicație.

Această primă clasificare este apoi adîncită în funcție

Clasificarea comunicațiilor interpersonale

Simțuri emise/receptoare	Statice Incontro- labile	Statice contro- labile	Dinamice (mică frecvență)	Dinamice (mare frecvență)
Văz	— Fizionomie (aspect fizic, sex, vîrstă)	— Îmbrăcă- mîntea (stil, armonie, gust)	— Poziția corpului — Orienta- re axială	— Mișcarea corpului — Expresia feței — Linia ochilor — Gesturi — Orienta- rea capului
Auz	— Timbrul vocii	— Accent	— Modula- ția vocii — Accentul — Calitatea vocii	— Vocali- zare — Vorbire
Tactil și olfactiv	—	— Miros personal	— Compor- tament a- fectiv (stringerea mîinii etc.) — Tempe- ratură (căldură)	

Fig. 1

de posibilitățile de control ale semnalelor statice și frecvența semnalelor dinamice. Semnalele statice incontrolabile — sînt legate de caracteristicile ereditare, modulate de educație și experiența de viață, nu pot fi practic modificate. Semnalele statice controlabile — deși pot fi modificate în timp, pentru durata dată a tratativelor sînt în-

variabile. Semnalele dinamice de mică frecvență — sînt emise în timpul tratativelor cu o frecvență redusă, ex. modificarea distanței dintre interlocutori, orientarea corpului etc., în timp ce semnalele de mare frecvență intervin cu o mare frecvență, materializate în gesturi și modificări ale expresiei feței.

În concluzie se poate spune că vorbirea ocupă o singură casuță din matricea de 12 poziții prezentată în fig. nr. 1.

În ultima vreme s-au conturat discipline științifice bine delimitate care studiază diferitele laturi ale procesului de comunicație interpersonală. Este vorba despre studiul paralimbajului, studiul mișcărilor corpului (kinesics) și studiul mișcării omului în spațiu (proxemics).

Au fost elaborate sisteme de scriere pentru paralimbaj ca și pentru mișcarea corpului, dar mai puțin s-a urmărit corelația dintre ele, Astfel, în studiul paralimbajului s-a acordat o mare atenție ezitărilor de diferite feluri (pauze, biblilei, repetiții), arătîndu-se legătura lor cu procesul cognitiv și codificarea mesajului, ca și cu starea afectivă a emitătorului și influența asupra puterii de convingere.

În studiul mișcărilor corpului s-au elaborat simboluri pentru aproape întreg comportamentul uman. Prin compoziția acestor simboluri s-au obținut structuri mai complicate numite „cineme“ (kinemes) și „cinemorfte“ (kinemorphs) prin analogie cu fonemele și morfemele — ca unități sintactice ale limbii.

Se poate afirma că există chiar complexe ale comportamentului de mișcare corelate direct structurii lingvistice, echivalente propozițiilor. Există spre exemplu o corelație între poziția corpului, expresia feței, orientarea capului și natura și intensitatea emoției. Și pentru poziția în spațiu au fost elaborate sisteme de notații care relevă variații de comportament în funcție de vîrstă, sex, temperament, educație (ex. distanța între cei doi interlocutori).

Dar aceste studii ale semnelor nu sînt noi întru totul. Încă Cicero în „De oratore“ face distincție între gesturile ce însoțesc exprimarea (significatio) și gesturile expositive și reprezentative (demonstratio), sau Quintilian care deosebește gesturile care însoțesc în mod natural vorbirea (expresive) de cele care exprimă ideea prin imitare (expositive și reprezentative) în „Institutio oratoria“.

Ceea ce caracterizează cele mai multe studii cu privire la comunicațiile interpersonale în marketing este faptul că abordează acest proces static, cu referire în special la semnalele incontroleabile.

plex de semnale (fig. 3) și contribuția comună la obținerea rezultatelor comunicării.

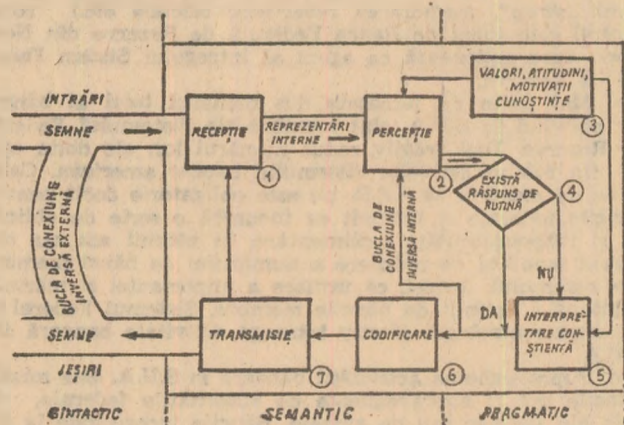

Fig. 3

După cum putem vedea paradigma comunicației interpersonale nu se deosebește fundamental de cea a comunicării de masă. Specific este însă faptul că răspunsul este în general imediat, influențînd comportamentul interlocutorului, ceea ce atrage atenția asupra dinamismului interacțiunii, în acest timp de comunicații.

În fig. 3 se mai poate face, pentru uzul analizei procesului de comunicație, delimitări între domeniul sintactic ce cuprinde transmiterea fluxurilor de semne, domeniul semantic ce cuprinde relațiile dintre semnalele percepute, codificarea și decodificarea semnalelor și în sfîrșit, domeniul pragmatic ce cuprinde decizia de acțiune luată prin interpretarea semnalelor, respectiv comportamentul consumatorului.

Rezultatele pragmatice ale procesului de comunicare depind de pertința mesajului sintactic și agregarea semantică a lui. Acești termeni se aplică prin extensie de astădată nu numai la limbaj, dar la întregul sistem de semnale transmis prin comunicația interpersonală.

Mulți autori vorbesc despre necesitatea realizării procesului de empatie între vânzător și cumpărător, în general între negociatori, pentru a putea realiza convingerea interlocutorului. Pornind de la definiția dată de estetică empatiei, respectiv capacitatea de a trăi, de a te transpune în mișcările, gesturile, sentimentele și gândurile interlocutorului, se poate vorbi de o aplicare a empatiei în cazul comunicației interpersonale în sensul modulării fluxului de semne transmis interlocutorului, potrivit reacției constatate la argumentele prezentate.

Negociatorul în activitatea comercială trebuie să aibă capacitatea de a evalua forța și rezonanța argumentelor pe care le prezintă clientului și pe baza acestui feed-back să-și ajusteze continuu strategia de negociere.

Intrucît clientul știe că sarcina vânzătorului (negociatorului) este să convingă asupra calităților mărfii oferite, șansele de convingere vor fi cu atît mai mari cu cît acesta din urmă poate ieși din modul de comportare stereotipă și acționează potrivit motivațiilor cunoscute, nu depistate în cursul tratativelor, ale partenerului. Această calitate de a stabili empatie nu este de cele mai multe ori un dar de la natură, ci rezultatul instruirii și experienței, al cunoașterii comportamentului consumatorilor, al cunoașterii mecanismului comunicațiilor comerciale și tehnicii de vânzare.

C. MIRCESCU

Redactor coordonator : dr. Ioan GEORGESCU

Subiect 1

Personalitate
Sistem de valori
Cunoștințe

Caracteristici psihosociologice

Subiect 2

Personalitate
Sistem de valori
Cunoștințe

Motivații
Atitudini
Percepții

Motivații
Atitudini
Percepții

Fig. 2

Figura nr. 2 exprimă avantajul abordării dinamice care pune în evidență diferitele variabile externe ce intervin paralel cu comunicarea propriu-zisă a informațiilor dintre cei doi subiecți, interacțiunea reală printr-un sistem com-

Reporturi contractuale interne

V. CONTRACTE ECONOMICE DE TRANSPORT DE MĂRFURI

1. Contractul economic de transport feroviar

În mecanismul de aprovizionare și comercializare a mărfurilor, transportul acestora constituie o componentă majoră, fără de care nu s-ar putea realiza finalitatea urmărită — deplasarea materiilor prime, a combustibilului, a produselor finite de la întreprinderile producătoare la cele consumatoare.

Ca orice activitate economică, transporturile de mărfuri între unități socialiste se realizează pe baza contractelor încheiate de părți, care au multe trăsături specifice.

a) **Planificarea transporturilor de mărfuri.** Actul normativ care stabilește modalitatea de determinare a sarcinilor de transport este H.C.M. nr. 425/1975 privind aprobarea programului de măsuri pentru îmbunătățirea utilizării mijloacelor de transport feroviar, auto și pe apă, în baza cărora au fost emise Normele metodologice de planificare și executare a transporturilor de mărfuri și contractul economic model de prestații de transport pe calea ferată, aprobate prin Ordinul nr. 673/1976 al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor.

Actele normative menționate prevăd că pînă la 15 octombrie sau în termen de 15 zile de la data stabilită prin actul normativ pentru adaptarea anuală a contractelor economice de livrare, expeditorii — care vor deveni părți în contractele anuale de transport — sînt obligați să prezinte transportatorului necesarul de transportat; pentru transporturile feroviare necesarul se prezintă stației de cale ferată prin care se face expedierea, care îl primește în numele direcției regionale de cale ferată, utilizîndu-se formularul „programul de transport pe calea ferată pe anul...”.

Urmărindu-se procedura prevăzută de norme de drept. Departamentul Căilor Ferate elaborează balanțele anuale de capacitate de transport, care îndeplinesc o funcție similară balanțelor materiale, generînd încheierea — pînă la 31 decembrie — a contractelor anuale de transport.

b) **Contractul anual de prestații de transport feroviar.** Prin conținutul lor, aceste contracte sînt adevărate acte de planificare a transporturilor. Părțile adoptă o serie de clauze generale și unele specifice potrivit cărora:

— prevederile contractului pot fi modificate la cererea expeditorului, formulată cu 45 zile înainte de începerea fiecărui trimestru;

— modificările care vizează majorarea pot fi acceptate în funcție de capacitățile disponibile, iar capacitățile nefolosite ca urmare a neutilizării complete a vagoanelor se anulează la sfîrșitul fiecărei decade;

— se reglementează condițiile în care se programează și se realizează transporturile de mărfuri destinate porturilor, sau sosite pe calea apei, precum și a transporturilor agabaritice, navetizate, marșrutizate etc.

În baza contractelor anuale de transport, în ziua de 5 ale fiecărei luni se întocmește de expeditori programul de transport pe calea ferată pentru luna următoare. După ce este supus analizelor de optimizare și se confruntă cu posibilitățile reale de execuție, programul lunar se defîmîntuează pînă la 20 ale lunii precedente, devenind astfel un act de planificare obligatoriu pentru părți; partea cores-

punzătoare fiecărui expeditor devine astfel o anexă a contractului anual.

La 26 ale lunii precedente luni de execuție, expeditorii eşalonează decadal prevederile programului lunar. În zilele de 6, 16 și 26 ale fiecărei luni, expeditorii prezintă stației de cale ferată de încărcare programarea vagoanelor pe zilele decadelor.

Consecința renunțării la o parte din vagoanele programate, înainte de introducerea la încărcare, este anularea lor din program și suportarea penalităților legale de către expeditor.

c) **Contractul efectiv de transport feroviar:** scrisoarea de trăsură. Prin art. 53 al Regulamentului de transport C.F.R. se stabilește principiul potrivit căruia contractul de transport este încheiat din momentul în care stația de cale ferată a primit pentru transport marfa, împreună cu scrisoarea de trăsură, primire constatată prin aplicarea ștampilei și înscrierea datei. Scrisoarea de trăsură, potrivit art. 2 din T.L.M., se compune din cinci părți: exemplarul de serviciu, unicatul (care însoțește marfa și se eliberează destinatarului), duplicatul (care rămîne expeditorului), copia și avizul cu adeverința de primire. Se completează de către expeditor, iar părțile din chenarele cu linii groase de către cărauș.

Expeditorul are răspunderea exactității datelor înscrise în scrisoarea de trăsură, iar căraușul are dreptul să verifice realitatea acestora; în cazul unor declarații neconforme cu realitatea, expeditorul suportă penalități și eventuale rezultate din aceste fapte.

Regulamentul de transport C.F.R., art. 66, prevede că expeditorul are dreptul să modifice contractul de transport pînă în momentul în care scrisoarea de trăsură este predată destinatarului sau acesta și-a valorificat drepturile rezultînd din acest document. Modificarea contractului de transport — prin declarație scrisă dată stației de încărcare cu mențiunea corespunzătoare în duplicatul scrisorii de trăsură prezentat de expeditor — poate să fie făcută cu privire la: retragerea mărfii în stația de predare; oprirea ei în cursul transportului; amînarea eliberării la locul de destinație sau în orice alt punct pe parcursul transportului; schimbarea destinatarului; înapoierea mărfii la stația de predare (expediere).

2. Contractul economic de transport rutier

Ca și în cazul transportului feroviar, transportul rutier urmează trei faze: planificarea, încheierea contractului anual și, cu ocazia fiecărui transport, a contractului efectiv.

a) **Planificarea transporturilor de mărfuri.** În baza H.C.M. nr. 425/1975 au fost emise Normele metodologice de planificare a transporturilor de mărfuri cu mijloace auto și contractul economic model de prestații de transport cu mijloace auto, aprobate prin Ordinul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor nr. 725/1976.

Actele normative menționate prevăd obligația beneficiarilor de a transmite întreprinderilor de transporturi auto necesarul anual de transport, pînă la 15 octombrie, în baza căruia se întocmește balanța anuală de capacitate de transport.

Balanțele anuale de capacitate se defalcă de Centralele de transporturi auto pe întreprinderi componente, care le defalcă și le remît expeditorilor.

b) **Contractul anual de prestații de transport rutier.** Părțile în contractele anuale de prestări de transporturi auto sînt întreprinderile de transport auto, în calitate de cărauș, și întreprinderile beneficiare, în calitate de expeditoare. Ele cuprînd clauze generale și, în funcție de condițiile concrete de executare, clauze speciale. Astfel, în cadrul contractului se înscriu clauze cu privire la „dislo-

carea" mijloacelor auto, situație în care expeditorul își asumă obligații speciale cu privire la parcare lor și condiții de lucru și odihnă a personalului dislocat.

Capacitatea de transport contractată pe un an prevăzută în anexe cuprinde mediile lunare ale numărului mijloacelor auto pe categorii de capacitate, în baza cărora se stabilesc:

— programul lunar de transport, care se depune de expeditor până în ziua de 20 ale lunii precedente celei de execuție;

— eșalonarea pe săptămâni a programului lunar, care se depune de expeditor la autobaza, respectivă cu 3 zile înainte de începerea lunii în care se execută;

— programul pe zile este ultima operație de planificare și se depune în fiecare vineri, până la orele 13, pentru săptămâna viitoare.

De asemenea, contractul anual de prestații de transport prevede modalitățile de renunțări la unele capacități de transport și consecințele — penalizările — suportate în cazul neîndeplinirii lui.

c) **Contractul efectiv de transport rutier de mărfuri se încheie prin utilizarea următoarelor înscrisuri:**

— **scrisoarea de transport auto**, document care îndeplinește trei funcții esențiale: în faza precontractuală, prin completarea și înminarea ei de către expeditor cărăușului, se realizează comanda de transport; constituie documentul de valorificare tarifară a transporturilor expediate; pentru realizarea acestor funcții, scrisoarea de transport se întocmește în patru exemplare: unul rămâne la expeditor (la data depunerii comenzii), unul la întreprinderea (baza) de transport; celelalte două se înmânează conducătorului auto, iar după efectuarea transportului, unul se remite expeditorului împreună cu documentul de decontare, iar ultimul se anexează la foaia de parcurs;

— **bonul și fișa de transport auto**, care se utilizează în cazul transporturilor locale; bonurile de transport se folosesc pentru fiecare transport cu caracter ciclic, iar auxiliare acestora se utilizează fișa de transport, care are funcția de a centraliza toate cursele făcute într-o zi; se completează de către cărăuș cu privire la elementele de identificare a mijlocului de transport și numărul foilor de parcurs, iar expeditorul înscrie elementele de executare: ora începerii, confirmarea fiecărei curse de transport și, la sfârșitul zilei, ora terminării activității.

3. Trăsături caracteristice comune contractelor de transport

Între contractele de transport de mărfuri și contractele de livrări este o legătură strinsă, o interferență determinată, în primul rând, de scopul lor identic; trecerea, deci, deplasarea mărfurilor de la producătorul-furnizor, la consumatorul-beneficiar, aflați în două puncte geografice diferite. Ca urmare, contractul de transport se prefigurează încă în faza de încheiere a celui de livrare. Într-adevăr, modul de ambalare, modalitatea și ruta de transport optimă, data la care se efectuează transportul se stabilesc prin contractul de livrare, elemente care trebuie să fie avute în vedere la încheierea celui de transport. Pe bună dreptate se afirmă deci că contractul de transport, prefigurat prin contractul de livrare, este o continuare a acestuia în faza de executare, operațiune economică care trebuie să fie privită unitar.

Cu toate aceste interferențe, contractele de transporturi de mărfuri se deosebesc de contractele de livrare prin unele trăsături caracteristice, proprii numai acestora:

— la contractele de transport participă trei părți (din care primele două încheie contractul): expeditorul, cărăușul și destinatarul;

— se pot încheia și de către subunități (secții, ateliere, șantiere, baze), în calitate de expeditor, nu numai în unitățile cu personalitate juridică;

— nu este necesară semnătura conducătorului unității (și deci nici acordul său expres), în scrisoarea de trăsură fiind suficientă semnătura unui delegat al unității expe-

ditoare, iar din partea cărăușului este necesară numai stampila stației de expediere;

— scrisoarea de trăsură (sau aceea de transport auto) se completează parțial de expeditor și parțial de calea ferată. Astfel, expeditorul, completează date referitoare la: denumirea sa exactă, a destinatarului, denumirea mărfii, cantitatea, numărul vagonului, al sigiliilor aplicate de predător; cărăușul completează: data primirii vagonului încărcat, datele de taxare, de cântărire în stația de expediere sau pe parcurs, data sosirii transportului la destinație, precum și cea a eliberării mărfii.

Ca urmare a faptului că la executarea contractelor de transport participă, în afară de cărăuș, alte două unități — expeditorul și destinatarul — a fost necesar să se precizeze de legiuitor aria raporturilor expeditorului cu cărăușul și cea a raporturilor dintre cărăuș și destinatar. Astfel, art. 85 din Regulamentul de Transport delimitează raporturile dintre părți în modul următor:

— pentru taxele de transport sau alte sume plătite în virtutea contractului de transport, raporturile juridice se stabilesc numai între cel care a efectuat plata și cărăuș (regionala de cale ferată care a încasat sumele);

— pentru celelalte acțiuni împotriva căii ferate — dreptul la acțiune aparține expeditorului atât timp cât acesta are dreptul de a modifica contractul de transport și destinatarului din momentul când a primit transportul, scrisoarea de trăsură sau a achitat taxele de transport. Așadar, raporturile juridice se nasc între expeditor și cărăuș în momentul când unitatea de transport (stația de expediere) primește transportul și aplică stampila pe scrisoarea de trăsură și continuă până în momentul când transportul ajuns în stația de destinație este predat destinatarului, adică în tot timpul cât expeditorul poate să dispună de marfă. Din momentul eliberării transportului la destinatar și al semnării de către acesta a scrisorii de trăsură (aviz și adevărire de primire) sau când acesta achită taxele de transport, ridicând scrisoarea de trăsură de la casă, se nasc raporturi juridice între destinatar și cărăuș.

4. Executarea contractelor de transport

Obligațiile expeditorului, ale cărăușului și ale destinatarului cu privire la executarea contractelor de transport sînt statuate prin Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 041/1959, iar în cazul transporturilor feroviare și prin unele acte informative proprii căilor ferate:

a) **Obligațiile privind predarea mărfurilor pentru transport pot fi astfel sintetizate:**

— verificarea mijlocului de transport revine ca obligație expeditorului, iar în cazul în care nu îndeplinește condițiile necesare trebuie să-l încumoaștînteze pe cărăuș; dacă totuși cărăușul menține mijlocul de transport, deși l-a adus la cunoștință că nu este corespunzător, are obligația să facă mențiune pe documentul de transport, arătînd pe scurt în ce constă necorespunderea. În această situație cărăușul își asumă riscul expedierii produselor, dacă trece peste refuzul primirii mijlocului de transport;

— încărcarea mărfurilor revine ca obligație expeditorului numai în cazul utilizării de vagoane complete sau camioane; expedițiile de coletărie pe calea ferată se încarcă de cărăuș; dacă expeditorul nu utilizează complet mijlocul de transport și nu stivuiește corespunzător încărcătura, cărăușul are drept să refuze transportul;

— **sigilarea mijlocului de transport** este o altă obligație a expeditorului; acesta trebuie să aplice sigiliu propriu în cazul în care produsele se expediază în mijloace de transport închise, cum sînt containerele, vagoanele acoperite, hambarele ș.a.; sigiliile trebuie să se aplice în așa fel încît, în caz de violare sau înlocuire, acestea să fie observate cu ușurință; de regulă, sigiliile se aplică pe sistemul de închidere; dacă aplicarea sigiliilor nu este posibilă datorită felului mijlocului de transport și naturii produselor transportate, cum este, de exemplu, în cazul produselor care se transportă în vrac cu mijloace de transport deschise, se înseamnă și se marchează lotul de

produse încărcat în așa fel încât orice sustragere, pe timpul transportului, să nu fie posibilă fără să lase urme ușor de observat; aplicarea sigiliilor C.F.R., pe lângă sigiliile predătorului, are ca scop să asigure în mod corespunzător vagonul pentru a se împiedica sustragerea pe timpul transportului; în consecință, în cazul neîndeplinirii de către cărașu a acestei obligații, el rămâne răspunzător de întreaga lipsă constatată la destinație, fără să poată pretinde aplicarea coeficienților de scăzământ de 1% și 2%;

— **remiterea documentelor** este ultima obligație instituită de Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, care la art. 20 prevede că „furnizorul-expeditor este obligat să atașeze la documentele de transport (scrisoarea de trăsura sau de transport n.n.) actele de livrare și listele specifice necesare unei ușoare determinări cantitative (și calitative pentru mărfurile ușor alterabile), la locul de descărcare“.

— **b) Obligațiile cărașului**, înțelegând prin aceasta atât calea ferată cit și întreprinderile de transporturi auto, se rezumă la :

— **primirea mărfurilor**; potrivit art. 25 din Regulamentul menționat, „mărfurile se socotesc primite de cărașu din momentul în care — în urma verificării încărcăturii și a documentului de transport potrivit art. 26 și a existenței actelor de livrare menționate și anexate de expeditor la documentul de transport — acesta aplică ștampila sa pe documentul de transport“. În transporturile rutiere auto neînsoțite de expeditor sau destinatar, primirea efectivă a produselor spre transport, atunci când acestea nu se predau la autogară, se face de către însoțitorul prepus al organizației de transport sau, în lipsa acestuia, de către conducătorul mijlocului de transport. Primitorul este obligat să semneze exemplarul din documentul de transport ce rămâne la expeditor și răspunde de integritatea mărfurilor pe parcurs;

— **cântărirea mărfurilor primite** este obligatorie în cazul următoarelor produse: mărfuri destinate exportului, fapt ce trebuie să rezulte din documentul de transport; produsele importate care se transbordează sau se transvaează dintr-un mijloc de transport în altul, la punctele de frontieră și în porturile fluviale sau maritime; produsele predate pentru a fi transportate ca expediții de colectare și mesagerii; produsele predate pentru a fi transportate ca expediții de vagoane pe liniile publice ale stațiilor de cale ferată; anumite produse alimentare (cele lactate, zahărul, carnea, produsele alimentare fabricate), bumbacul, pielăria fabricată neconfectionată, anumite produse vegetale (cereale, legumele, semințele de floarea-soarelui, ricin, soia, linnea, mazărea, fasolea, fructele, cartofii, furajele, produsele destinate însămânțării), lemnele de foc, manganul, deșeurile de cherestea și cele metalice, bolivani, varul, piatră de var, oasele, copitele și coarnele, prezentate ca expediții de vagoane încărcate pe linii de garaj, la silozuri, pe terenuri sau magazii închiriate din incinta stațiilor, fără să fi fost cântărite, deoarece acestea nu sînt înzestrate cu cântare poduri-bascul sau automate, ori cele existente nu funcționează sau nu au fost recunoscute; asemenea produse trebuie cântărite și atunci când se prezintă pentru transport auto fără însoțitor; dovada cântării produselor o constituie ștampila de cântar, aplicată de stație, în rubrica special rezervată din documentul de transport. Dacă produsele se cântăresc pe cântare recunoscute de calea ferată, unitatea expeditoare are obligația să menționeze în rubrica „mențiuni ale predătorului“, greutatea stabilită pe cântarul său recunoscut;

— **avizarea destinatarului** la sosirea mărfurilor la destinație; potrivit art. 7, alin. II, din Tariful local de mărfuri, termenul de avizare a sosirii mijloacelor de transport încărcate este de trei ore înainte de punerea lor la descărcare; avizarea unității destinate din aceeași localitate cu stația de destinație se face cu mijloacele căii ferate, fără plată; unitățile destinate situate în alte localități decît stația de destinație sînt avizate: prin poștă, telefon sau telegraf, în contul clientului, ori prin curieri speciali; evidența avizărilor telefonice este ținută la stația de des-

tinăție într-o condică specială, denumită „registru veghetor“; datele din acest registru sînt prezumate ca exacte pînă la proba contrară.

c) **Obligațiile destinatarului**, după avizare de către cărașu, cu privire la sosirea mărfurilor, sînt următoarele:

— **preluarea mijlocului de transport pentru descărcare**, operațiune care prezintă importanță prin faptul că acesta este momentul cînd se consideră că mărfurile au fost eliberate de cărașu; înainte de preluare, destinatarul este obligat să verifice integritatea cantității, în condițiile prevăzute de lege, de pildă: prin verificarea dacă mijloacele de transport complete nu poartă urme de violare, de sustragere, de pierdere sau avariere; prin recîntărire, cînd delegatul destinatarului o cere în scris sau cînd normele legale obligă la recîntărire;

— **verificarea mărfurilor la primirea de către cărașu**; în acest scop, cărașul este obligat, ca împreună cu delegatul destinatarului însărcinat cu primirea produselor și cu membrii comisiei de primire a acestuia, care eventual sînt de față, să procedeze la efectuarea următoarelor operații: **cîntărirea produselor** în cazurile prevăzute de art. 29 din Regulament; cînd expedițiile de colectare și mesagerii sau expedițiile în mijloace de transport complete poartă urme de violare, de sustragere, de scurgere, de pierdere sau de avariere; cînd produsele transportate în mijloace de transport complete au fost transbordate sau transvazate dintr-un mijloc de transport în altul fără să fie cîntărite la locul transbordării sau transvazării; cînd produsele transportate prin mijloace auto neînsoțite s-au predat spre transport după greutate; cînd destinatarul sau delegatul expeditorului cer în scris recîntărirea și sînt înfrunite următoarele condiții: stația are cîntar portbasculă corespunzător pentru efectuarea recîntării; stația are locomotivă de manevră și în programul ei de lucru există timp disponibili sau, în lipsa locomotivei de manevră, timpul de oprire al trenului local de marfă în stații intermediare permite efectuarea manevrei cu locomotiva acestui tren, pentru ducerea vagonului la cîntar; capacitatea de prelucrare a stației după graficul de lucru nu este depășită; **verificarea sigiliilor**, a semnelor sau marcajelor, a mijlocului de transport, precum și a coletelor; **deschiderea mijlocului de transport și verificarea sumară a conținutului** său; **coletele primite la transport ca expediții de colectare sau mesagerii se verifică la destinație prin stabilirea numărului lor și a integrității**. Dacă ele poartă urme de violare, de sustragere, de scurgere, de pierdere sau avariere, este obligatorie recîntărirea; **mijloacele de transport complete se verifică sumar, sub aspectul integrității lor exterioare și al integrității aparente a conținutului**; cînd există urme de violare, sustragere, scurgere, pierdere sau avariere — precum și în alte cazuri prevăzute de regulamentul — este obligatorie recîntărirea. Recîntărirea produselor se poate deci face: fie din oficiu, de către cărașu, fie la cererea unității destinate;

— **descărcarea mărfurilor din mijlocul de transport**, după preluarea documentelor și verificările arătate mai sus, revine ca obligație destinatarului, pe care trebuie să o efectueze în termenele legal stabilite; termenele de descărcare încep să curgă de la ora punerii vagoanelor la descărcare; Tariful local de mărfuri stabilește următoarele excepții, în care termenele de descărcare încep să curgă după trecerea unei anumite perioade de timp: în situația în care calea ferată n-a avizat destinatarul în termenul legal de trei ore înainte de punerea vagoanelor la descărcare, termenul de descărcare începe să curgă după expirarea a trei ore de la ora avizării; în situația în care calea ferată a pus vagoanele cu marfă la descărcare înainte de ora comunicată prin avizare, termenul de descărcare începe să curgă în funcție de modul în care s-a făcut avizarea: dacă avizarea a fost făcută prin poștă, în scris sau telegrafic; dacă avizarea s-a făcut fie telefonic, fie în forma unei avizări scrise, fie prin curier special, precum și în cazul în care ea s-a făcut prin avizarea delegatului anume însărcinat de destinatar, după 12 ore so-

cotile de la ora avizării telefonice sau a înmînării avizului scris; dacă destinatarul nu se prezintă să descarce vagoanele în termenul de 24 de ore calculate de la data punerii vagoanelor la descărcare, calea ferată are dreptul să ia măsuri pentru descărcarea produselor — ținînd seama de natura lor — și este îndreptățită să le depoziteze pe rampă sau în magazii;

— verificarea mărfurilor la depozitul destinatarului se efectuează în cazul în care o asemenea verificare nu a fost posibilă să se facă în întregime la locul de descărcare; verificarea se impune nu numai în scopul constatării eventualelor lipsuri de ordin calitativ și cantitativ, ci și în scopul stabilirii faptului dacă aceste lipsuri provin de la expeditor, dacă au intervenit în timpul transportului sau dacă au provenit în intervalul de timp de la punerea vagonului la dispoziția unității destinatare, pentru descărcare și pînă la momentul aducerii produselor la locul de depozitare; verificarea trebuie efectuată într-un termen scurt, de maximum șase ore pentru produsele ușor alterabile și de cinci zile pentru celelalte produse; termenul se calculează, pentru livrările din altă localitate, din momentul eliberării produselor (în gară, autogară, aeroport sau port), iar pentru livrările din aceeași localitate, din momentul primirii produselor în depozitul unității destinatare.

d) **Constatarea lipsurilor la depozitul beneficiarului-primitor.** În cazul în care la primirea mărfurilor în depozit beneficiarul constată lipsuri cantitative și calitative, potrivit art. 58 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, el este obligat să întocmească proces-verbal în care se consemnează deficiențele constatate și să asigure: păstrarea intactă a celorlalte colete nedesfăcute (adică constatarea se va limita la coletul verificat, care se va păstra împreună cu ambalajul, iar celelalte colete nu se vor desface); depozitarea produselor sosite cu deficiențe, în așa fel încît ele să fie individualizate și separate de toate celelalte produse, cu care eventual s-ar putea confunda; invitarea neîntîrziată a unității expeditoare, pe cale telefonică sau telefonică, pentru a trimite un delegat în scopul verificării și constatării în comun a necorespunderii produselor (această comunicare va cuprinde arătarea pe scurt a deficiențelor); sesizarea cărașului, printr-o reclamație scrisă adresată șefului unității se transport de destinație, atunci cînd există bănueli că lipsa provine de pe parcurs și că ea ar fi imputabilă cărașului, cu invitația de a-și trimite un delegat pentru constatări; ca măsură excepțională, punerea imediată în circuit a produselor primite. Această se poate face conform art. 60 din regulamentul, numai cînd este învederată necesitatea punerii imediate în circuit, după ce s-a făcut verificarea cu delegatul unei organizații neinteresate și, eventual, împreună cu delegatul cărașului, fără să se mai aștepte împlinirea termenului de 5 zile.

Menționăm că întreprinderea furnizoare este obligată ca — în urma încunoștințării ei — să-și trimită un delegat la locul în care au fost depozitate produsele, pentru verificarea acestora. Termenul în care trebuie să se prezinte acest delegat este de 24 de ore de la anunțarea, pentru cazul în care unitatea furnizoare sau expeditoare este situată în aceeași localitate, și de 5 zile în celelalte cazuri.

Dacă delegatul unității furnizoare nu se prezintă pînă la expirarea termenului, verificarea produselor se va face în prezența delegatului unei organizații neinteresate, desemnate potrivit art. 70 din regulamentul și — dacă este cazul — în prezența delegatului cărașului.

Dacă prevederile regulamentului au fost respectate, procesul-verbal de constatare a lipsurilor este opozabil: căli ferate, dacă destinatarul poate dovedi culpa acesteia; expeditorului, dacă sînt suficiente elemente de dovadă din care să rezulte că lipsurile provin de la acesta, iar nu din timpul transportului; în această situație operează, pînă la proba contrară, prezumția de neculpabilitate a unității expeditoare, decurgînd din faptul că la expediere s-a întocmit proces-verbal de recepție sau autorecepție.

Radu DEMETRESCU

Contabilitate—finanțiar

Formulare cu regim special

Prin art. 1 din H.C.M. nr. 1533/1973 s-a aprobat nomenclatorul cadru al formularelor ce sînt supuse unui regim special de gestionare, folosire și evidență. Nomenclatorul cadru, anexă la hotărîre, cuprinde următoarele formulare cu regim special: 1. Chitanțe, recipise și alte documente de încasări în numerar. 2. Cecuri și alte instrumente de plată similare. 3. Contracte pentru vînzări de mărfuri cu plata în rate. 4. Avize de expediere și alte documente privind livrarea valorilor materiale. 5. Facturi. 6. Foi de parcurs. 7. Buletine de analiză-cîntărire pentru valori materiale. 8. Cartele și bonuri de masă. 9. Borderouri de achiziții. Conform art. 2 al hotărîrii, formularele cu regim special sînt grupate în: **formulare de uz general**, ce se folosesc de către unitățile socialiste în întreaga economie și **formulare specifice** ce se folosesc numai de unele categorii de unități socialiste. Formularele de uz general se elaborează de către ministere și celelalte organe centrale de stat, fiecare pentru activitatea pe care o coordonează și se aprobă de M.F. și D.C.S. Lista acestor formulare se publică în B.Of. Formularele specifice se elaborează și se aprobă de ministere și celelalte organe centrale de stat, fiecare pentru unitățile din subordine. Formularele de uz general și cele specifice, pentru unitățile subordonate comitetelor executive ale consiliilor populare se elaborează și se aprobă de M.F. împreună cu D.C.S. pe baza propunerilor comitetelor executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București. Art. 3 din hotărîre prevede că competența de introducere și scoatere din liste a formularelor cu regim special o au aceleași organe care aprobă formularele respective. Lista formularelor cu regim special de uz general a fost publicată în B.Of. nr. 21/1974 și este actualizată, și inclusă, cu modificările la zi, în „Catalogul formularelor tipizate aprobate”, ediția 1979, tipărit de întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor-București (I.S.I.A.P.), în baza aprobării dată de Comisia guvernamentală pentru raționalizarea sistemului de evidență în unitățile socialiste, cu consultarea ministerelor și celorlalte organe centrale coordonatoare de domenii de activitate. Catalogul cuprinde machetele formularelor comune pe economie (inclusiv formularele cu regim special) care se tipăresc de către I.S.I.A.P. și care se distribuie prin centrele de librării, precum și lista formularelor tipizate aprobate, comune pe economie, care se tipăresc și se difuzează prin grija organelor centrale coordonatoare respective, nominalizate și codificate pe activități.

TIPĂRIREA, PROCURAREA, GESTIONAREA, FOLOSIREA ȘI EVIDENȚA FORMULARELOR CU REGIM SPECIAL

În art. 4 din H.C.M. nr. 1533/1973, M.F. și D.C.S. au elaborat Normele metodologice nr. 1520/1973 privind gestionarea, folosirea și evidența formularelor cu regim special (publicate în B. Of. nr. 108 din 1 august 1974). La cap. I, pct. 1—3 din aceste N.M. se reiau dispozițiile din hotărîre privitoare la competențele de elaborare și aprobare a formularelor cu regim special, în general, precum și de introducere sau scoatere ulterioară a formularelor cu regim special de uz general, cu sublinierea că despre toate aceste operații va fi informat M.F. La cap. II, pct. 4—8 din N.M. sînt stabilite normele privitoare la **tipărirea** formularelor cu regim special. Tipărirea formularelor de uz general se face centralizat, prin I.S.I.A.P., iar **procurarea** lor se face de la unitățile de aprovizionare și desfacere a imprimatelor (centre de librării). Fac excepție formularele cu regim special care se tipăresc și se difuzează prin grija băncilor (cecuri, foaie de vîrsămînt cu chitanță ș.a.). Formularele specifice cu regim special se tipăresc prin I.S.I.A.P. pe bază de comenzi ferme și se livrează tot prin unitățile centrelor de librării. Tipărirea formularelor cu regim special se face pe baza machetelor elaborate de

organele competente prevăzute în art. 2 din hotărâre. Tipografiile și unitățile de aprovizionare și desfacere a formularelor cu regim special au obligația să ia măsuri pentru preîntâmpinarea sustragerii acestora pe tot parcursul gestionării lor, astfel încât acestea să nu poată fi folosite în scopuri frauduloase. În cazul formularelor cu regim special, numerotate în cadrul tipografiilor, seriile și numerele se vor menționa atât în evidența gestunilor din cadrul tipografiilor și al unităților de aprovizionare și desfacere, cât și în documentele de livrare. Formularele cu regim special (cu excepția cartelelor și bonurilor de masă) poartă mențiunea „regim special”. La cap. III, pct. 9—20 N.M. sînt stabilite normele privitoare la gestionarea, folosirea și evidența formularelor cu regim special. Primirea în gestiune a formularelor cu regim special aprovizionate de unități, se face pe baza documentelor de livrare însoțitoare, cu respectarea dispozițiilor legale privind recepția valorilor materiale. La unități evidența operativă a formularelor cu regim special se ține pe „fișa formularului cu regim special” (a cărei machetă este redată în anexă la N.M.) care se completează pentru fiecare formular cu regim special în parte și care înlocuiește fișa de magazie obișnuită. Formularele cu regim special nenumerotate odată cu tipărirea lor, se numerotează în cadrul unităților respective, pe măsura aprovizionării lor. Cu privire la numerotare se fac următoarele precizări: a. Numărul de „regim special” constituie numărul documentului, nemaifiind necesară o altă numerotare. b. Numerotarea se face în mod continuu pentru același formular, indiferent de compartimentul care îl utilizează. Formularele numerotate rămase în stoc la sfîrșitul anului la magazie sau la compartimentul care îl utilizează, se folosesc în continuare, pînă la epulzare, fără altă numerotare. c. Se atribuie același număr tuturor exemplarelor, în cazul formularelor care se completează în mai multe exemplare. În cazul cînd același tip de formular cu regim special se folosește de mai multe compartimente, pentru fiecare compartiment se poate rezerva o grupă de numere (dimensionată în funcție de volumul operațiilor anuale), în scopul de a ușura controlul utilizării acestor formulare în cadrul fiecărui compartiment. Formularele cu regim special se eliberează din magazie pe baza bonului de consum întocmit, numai pentru astfel de formulare, de compartimentul care le solicită. La eliberarea din magazie a formularelor cu regim special, în bonul de consum se înscriu în mod obligatoriu seria și numerele aferente formularelor eliberate. Încadrații care primesc spre folosință formulare cu regim special răspund de utilizarea acestora pentru consemnarea operațiilor legale și au obligația să justifice în orice moment existența lor. Eliberarea din magazie a unor noi formulare cu regim special este admisă în măsura în care se justifică utilizarea formularelor primite anterior. Justificarea se confirmă prin viza contabilului șef sau a altui organ anume împuternicit de conducătorul unității, pusă pe bonul de consum prin care se solicită eliberarea de noi formulare. Înscrierea datelor în formularele cu regim special se face potrivit regulamentelor cuprinse în „Normele metodologice privind contabilitatea” elaborate de la M.F. și indicațiile de utilizare a formularelor. Formularele cu regim special care nu se mai folosesc în cadrul compartimentului cărui s-au eliberat se restituie la magazie pe baza bonului de predare, transfer, restituire și se înregistrează (ca intrare) în „fișa formularului cu regim special”, menționîndu-se numerele (seria) formularelor primite. Formularele neutilizabile (greșit întocmite, defectuos tipărite sau în alte cazuri similare) se anulează prin barare în diagonală, făcîndu-se mențiunea „Anulat” pe toate exemplarele și se restituie, cu excepția formularelor anulate din carnete broșate, gestionarului de formulare cu regim special sub semnătura persoanei predătoare în fișa formularului cu regim special, înscriindu-se numărul (seria) formularelor respective în coloana „formulare anulate”. Formularele neutilizabile predate depozitului se distrug trimestrial, conform dispozițiilor legale,

în prezența unui delegat numit de contabilul șef. Cu această ocazie gestionarul și delegatul respectiv vor înscrie data distrugerii și vor semna în ultima coloană a „fișei formularului cu regim special” la pozițiile unde sînt înregistrate formularele anulate. Formularele cu regim special completeate, pînă la predarea la arhivă, se păstrează la compartimentul care le-a folosit, în ordinea numerelor, pentru a permite controlul în orice moment al utilizării acestora. Orice lipsuri sau pierderi de formulare cu regim special, în magazine sau la compartimentele care le utilizează, vor fi aduse la cunoștință, în scris, conducătorului unității care va dispune cercetarea și verificarea împrejurărilor în care s-au produs lipsurile sau pierderile și eventuala tragere la răspundere a celor vinovați, conform legii. Formularele cu regim special, care se obțin și se completează concomitent cu ajutorul mijloacelor de prelucrare automată a datelor, se numerotează, se folosesc și se justifică potrivit regulilor stabilite de conducerea fiecărei unități, în funcție de particularitățile echipamentelor folosite, ținînd seama de principiile stabilite prin N.M.

CONTROLUL UTILIZĂRII FORMULARELOR CU REGIM SPECIAL. RĂSPUNDERI. SANCTIUNI

Art. 5—7 din H.C.M. nr. 1533/1973 și pct. 21 din N.M. nr. 1520/1973 ale M.F. și D.C.S. reglementează problemele privind controlul utilizării formularelor cu regim special, precum și răspunderile și sancțiunile în caz de abateri. Răspunderea pentru organizarea gestionării, folosirii și evidenței formularelor cu regim special revine conducătorului unității și contabilului șef. Controlul asupra gestionării, folosirii și evidenței formularelor cu regim special se efectuează potrivit normelor legale privind controlul ierarhic operativ-curent. Nerespectarea dispozițiilor cuprinse în hotărâre și în N.M., atrage răspunderea disciplinară, administrativă sau penală, după caz, precum și răspunderea materială sau civilă, ori de cîte ori s-a produs vreo pagubă. Nejustificarea formularelor cu regim special primite spre gestionare sau pentru a fi folosite, precum și meevidențierea corectă a acestora, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 200 la 800 lei. Contravențiile se constată și sancțiunile se aplică de către persoanele împuternicite de conducătorul unității să efectueze verificarea modului de gestionare, folosire și evidență a formularelor cu regim special, precum și de către organele de control financiar sau bancar. Contravențiilor arătate anterior le sînt aplicabile dispozițiile L. nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor.

N. TRIFAN

dreptul național al statelor

CANADA: REGLEMENTĂRI PRIVIND IMPORTUL DE ÎNCĂLȚĂMINTE

Pentru o perioadă de 3 ani, începînd cu 1 decembrie 1981, autoritățile canadiene au stabilit următoarele contingente la importul de încălțăminte:

- 1 decembrie 1981 — 30 noiembrie 1982: 35,6 milioane perechi;
- 1 decembrie 1982 — 30 noiembrie 1983: 36,7 milioane perechi;
- 1 decembrie 1983 — 30 noiembrie 1984: 37,8 milioane perechi.

Sînt exceptate de la aplicarea acestei măsuri, între altele, următoarele produse: încălțăminte din piele, cauciuc sau materiale plastice împotriva apei, sandale de plajă, bocanci de schi, încălțăminte pentru golf, alpinism, motocros, patinaj, precum și încălțăminte ortopedică; pentru aceste produse condițiile de import nu au fost modificate.

A. C.

OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE

COOP. „ARTA LEMNULUI”
BUCUREȘTI
Str. Valea Lungă 54—58
sector 6

MATERIAL LEMNOS

- PAL 12 mm mp 1116
  - PAL 16 mm mp 4186
  - PAL melaminat mp 470
  - Rurnir mahon III mp 21065
  - Furnir paltin III mp 5945
  - Furnir cires I mp 1708
  - idem II mp 1820
  - idem III mp 1475
  - Furnir tei I mp 7925
  - Furnir tei III mp 104
  - Furnir trandafir kg. 1912
- MATERIALE AUXILIARE
- Agățători tablou buc. 101400
  - Ață macrame kg 4
  - Burghie filet Ø 14 buc. 8
  - Balamale mici albe buc. 3421
  - Belcluge Ø 10 buc. 389000
  - Bumbac Volga kg. 100
  - Balamale casetă buc. 1000
  - Burghie oberfreser Ø 12 buc. 30
  - idem Ø 5—8—9 buc. 60
  - idem Ø 14 buc. 30
  - Balamale casetă buc. 5000
  - Cole constr. diferite kg. 1400
  - idem 25×60 kg. 500
  - Carton ondulat kg. 4334
  - Cablu MCI 1×50 ml 45
  - Conductor VPPY Ø 16 ml. 200
  - Curele trapezoidale caucuc 1900×17×11 buc. 50
  - idem 2600×17×11 buc. 20
  - idem 2700×17×11 buc. 100
  - idem 3300×17×11 buc. 60
  - idem 3000×17×11 buc. 100
  - Duli luminaire buc. 50
  - Duli cu talpă buc. 123
  - Duli mignon buc. 337
  - Duli E 27b B buc. 391
  - Folio plastifiat kg. 73
  - Folio PVC mp 1613
  - Hirtie șlefuit gr. 16 mp 2300
  - idem gr. 25 mp 2723
  - idem gr. 40 mp 2009
  - Holșuruburi 5×40 buc. 24500
  - idem 6×45 buc. 65190
  - idem 6×50 buc. 94270
  - idem 4×25 buc. 12000
  - idem 5×60 buc. 34200
  - Întrerupătoare pe fir buc. 166
  - Lămpi Baft 60 W buc. 50
  - Nituri 3×26 kg. 571
  - idem 6×40 kg. 1140
  - idem 6×16 kg. 131
  - idem 7×50 kg. 55
  - idem 3×8 kg. 120
  - Nitrochit kg. 391
  - Oțel BLR 28×1,2 kg. 180
  - idem 30×1 kg. 816
  - idem 45×1,5 kg. 2800
  - idem 45×1,5 kg. 1725
  - Pietre polizor 175×20 kg. 53
  - Plută aglomerată în plăci buc. 40
  - Pile pătrate 200 buc. 60

- idem 250 buc. 80
- idem 300 buc. 90
- Pinză banzig 20×0,7 ml 500
- idem 30×0,7 ml 300
- idem 15×0,6 ml 700
- idem 10×0,6 ml 850
- Panglică Crăiță albă ml 3600
- Pinză Albius 0,80 ml 814
- Sirmă zincată 2,24 kg 848
- Șuruburi mecanice 5×35 buc. 700
- idem torbant 6×70 buc. 10550
- idem alămite 6×50 buc. 37962
- Sfoară V 24 kg 318
- idem 3 mm kg. 416
- idem 0,45/2 kg. 500
- Tablă zincată 0,3 mm kg. 702
- Vopsea tablă școlară kg. 7000
- Duco alb kg. 2000
- Duco roșu kg. 2000

M.C.I. — ICRA GALAȚI
Str. Fraternității, 9
Telefon : 1.18.68.
Cod 6200
jud. GALAȚI

AUTO TV 4

- Cilindru receptor frină spate buc. 4
  - Supapă cilindrului principal frină buc. 25
  - Rotor electromotor buc. 1
  - Grup conic (pinion și coroană) buc. 1
  - Geam parbriz față stînga buc. 5
  - idem dreapta buc. 5
  - Contact ruptor (platine) buc. 113
  - Cilindru principal servofrină buc. 2
- IFA—RT
- Piston motor CN buc. 3
  - Geam parbriz față buc. 4
- GAZ 51
- Grup conic diferențial spate buc. 1
  - ARO 240 — IMS-59
  - Arbore planetar spate buc. 1
  - Arbore flexibil vitezometru buc. 3
- PIESE ELECTROCAR
- EP. 026
- Supapă limitator buc. 1
  - Coroană dințată antrenare buc. 1
  - Pinion conic (grup conic) buc. 1
  - Bobină contactor buc. 10
- ANVELOPE AUTO
- Anvelope 520×13 buc. 3
  - idem 600×16 buc. 9
- BECURI AUTO
- Bec jar asimetric 12×40×45 buc. 195
- SCULE DE AȘCHIERE
- Alezor cilindric cu coadă conică buc. 9
- CURELE TRAPEZOIDALE
- 800×17×11 buc. 47
  - 750×17×11 buc. 59
  - 1200×17×11 buc. 31
- RULMENȚI
- 203 buc. 8
  - 6202 buc. 7
  - 32305 A buc. 15
  - 57707 Y buc. 19

GRUPUL ÎNTERPRINDERILOR
DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ
str. Cavafii Vechi nr. 15,
sector 3 București,
Telefon 14.76.00

- Truse greutăți buc. 10
- Veste reflectorizante buc. 2
- Bobine TCA 40 A buc. 95
- Balast 250 W buc. 105
- Buton simplu comandă buc. 10
- Borne comutator buc. 78
- Borne tablou buc. 70
- Burghie Ø 20,5 buc. 21
- idem Ø 29 buc. 44
- idem Ø 30 buc. 18
- Bobine 380 V buc. 295
- Comutator măsurat tens. 160—221 buc. 64
- idem 160—132 buc. 19
- Comutator stea tr. 63 A buc. 16
- idem K 10 buc. 4
- idem tr. 32 A buc. 2
- idem stea tr. 32 A buc. 2
- Contactor AC3 cu 200 relee buc. 6
- idem AC3 100 A buc. 9
- Contor energie activă 43 buc. 22
- Contori CA 63 A buc. 31
- Cleme mobile 4 mm buc. 1118
- idem patent buc. 48
- idem stînga-dreapta buc. 32
- idem pentru contacte buc. 20
- Conductori bobinaj 1,8 bumbac kg. 36
- idem textil 1,2 kg. 140
- idem 1,7 kg. 50
- idem bumbac 2 kg. 19
- idem 1,4 kg. 49
- idem emailat 1,1 kg. 23
- idem 0,22 kg. 21
- idem 0,35 kg. 23
- idem 0,08 kg. 3
- idem 0,12 kg. 25
- Sirmă Cu 0,75 kg. 11
- Freze Ø 8 buc. 2
- idem Ø 6 buc. 2
- idem Ø 10 buc. 2
- Întrerupător pirghie capsulat buc. 7
- idem antigron buc. 168
- idem capăt buc. 13
- idem cordea buc. 14
- idem manetă buc. 9
- idem tablou capsulat 200 A buc. 25
- idem pachet 10 A buc. 22
- idem pirghie 100 A buc. 51
- idem paco 100 A buc. 8
- idem tripolar buc. 14
- Inversor 32 A buc. 25
- Limitatori buc. 33
- Manete USOL buc. 25
- Releu tensiune USOL buc. 10
- Subansamblu releu 380 V buc. 16
- Releu RJ—2—1 buc. 186
- Patroane MPR 315 A buc. 10
- Suport sig. MPR 315 A buc. 101
- Soclu sig. leg. spate 25—63 A buc. 300
- Textolit Ø 8 m/m kg. 180

ACTIVITĂȚI NOTARIALE— COMPETENȚE

Potrivit art. 53, pct. 2, lit. f, din Legea nr. 57/1968, comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare municipale, orașenești și comunale exercită atribuțiile de stare civilă, de autoritate tutelară și, după caz, de notariat.

Prevederea menționată își găsește expresia în dispozițiile Decretului nr. 377/1960 pentru organizarea și funcționarea Notariatului de stat, modificat prin Decretul nr. 28/1970, în Regulamentul privind aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 377/1960, aprobat prin H.C.M. nr. 1518/1960, cu modificările ulterioare și în Instrucțiunile nr. 6/J/1961 ale Ministerului Justiției.

Articolul nr. 9 din Decretul pentru organizarea și funcționarea Notariatului de stat, stabilește competența de îndeplinire a anumitor acte notariale de către birourile executive ale consiliilor populare ale orașelor sau comunelor în care nu funcționează notariate de stat, după cum urmează :

a) autentificarea oricăror înscrisuri care cuprind declarații de notorietate și orice alte declarații cu conținut de atestare ;

b) autentificarea înscrisurilor constatînd contracte privitoare la cultivarea plantelor și predarea produselor vegetale, precum și a celor privitoare la creșterea, îngrijirea și predarea de animale sau la predarea de produse de animale ;

c) autentificarea înscrisurilor constatînd convenții, cu excepția celor referitoare la bunuri imobiliare, la bunuri mobile ce depășesc valoarea de 10.000 lei, precum și la operații cu străinătatea ;

d) autentificarea procurilor, în afară de cele care se dau în vederea săvîrșirii actelor juridice ce intră în excepțiile prevăzute la litera c ;

e) legalizarea semnăturilor de pe înscrisurile pe care, potrivit prevederilor de la literele a-d, le pot autentifica ;

f) darea de dată certă înscrisurilor pe care, potrivit prevederilor de la literele a-d, le pot autentifica ;

g) constatarea făcută personal de cel care instrumentează că : o persoană se află într-un anumit loc ; o persoană se află în viață ; figura din fotografie este a persoanei care cere constatarea ;

h) legalizarea de copii de pe înscrisuri, cu excepția înscrisurilor sub semnătură privată ;

i) eliberarea de duplicate de pe înscrisurile notariale ;
j) redactarea, la cererea părților, a înscrisurilor prevăzute la literele a-d, în vederea autentificării lor sau a legalizării semnăturilor

Potrivit Decretului nr. 377/1960, operațiile notariale se îndeplinesc prin secretarul biroului executiv al consiliului popular ori printr-un alt funcționar cu pregătire corespunzătoare, delegat în acest scop de biroul executiv. Lucrările notariale se semnează de secretar sau, după caz, de funcționarul delegat cu această activitate.

Secretarul sau delegatul biroului executiv al consiliului popular nu pot îndeplini acte notariale în care sînt interesați, în orice calitate ei, soțul ori o rudă a lor pînă la gradul IV inclusiv. Gradul în linie dreaptă se stabilește după numărul nașterilor (generațiilor) care despart două rude, iar în linie colaterală se numără nașterile urcînd de la una din rude pînă la ascendenta comună și coborînd apoi de la aceasta pînă la cealaltă rudă (art. 46 din Codul familiei).

Potrivit art. 58 din Regulamentul Decretului nr. 377/1960, modificat prin H.C.M. nr. 98/1970, actele notariale prevăzute de art. 9 din Decretul nr. 377/1960, pot fi îndeplinite de birourile executive ale consiliilor populare, indiferent de localitatea unde domiciliază părțile. Regula prevede că actele notariale a căror competență legea o conferă consiliilor populare, se efectuează la sediul consiliului popular. Ele pot fi îndeplinite și în afara sediului consiliului popular, atunci cînd partea interesată în act este, din diferite motive temeinic justificate (invaliditate, stare fizică precară etc.), pusă în situația de a nu putea să se înfățișeze la sediul consiliului popular. De asemenea, prevederile legale sus-menționate stipulează și alte situații cînd actul notarial se poate îndeplini în afara sediului primăriei, sub condiția existenței unui interes în îndeplinirea actului solicitat de către un grup de oameni ai muncii care fac parte dintr-o organizație socialistă sau care vor să se constituie într-o asemenea organizație.

Evident că îndeplinirea actului în afara sediului, de către persoana imputernicită în acest scop, se va putea face numai în limitele competenței teritoriale conferită organului local al administrației de stat. Astfel, birourile executive ale consiliilor populare sînt, potrivit Legii de organizare și funcționare, organe locale ale administrației de stat cu competență generală în unitățile administrativ-teritoriale în care funcționează.

Rubrică realizată de :
Vasile ILIE

breviar

● Potrivit art. 11 din Decretul nr. 144/1958, înstrăinarea unei construcții se va putea face numai cu autorizația prealabilă eliberată de către comitetul (biroul) executiv al consiliului popular în a cărei rază administrativ-teritorială este situată construcția

Impotriva refuzului eliberării unei

astfel de autorizații, persoana interesată se poate adresa judecătoriei, competentă să examineze dacă refuzul organului administrativ de a elibera autorizația de înstrăinare este justificat sau nu, în cadrul de aplicare a Legii nr. 1/1967.

În cazul în care instanța ajunge la concluzia că refuzul de a elibera autorizația de înstrăinare este nejustificat, ea va trebui să facă totodată aplicarea dispoziției înscrise în art. 9

din Legea nr. 1/1967, în sensul de a obliga organul administrativ să elibereze autorizația solicitată.

SUB TIPAR !

Probleme de drept economic și de comerț internațional pentru ingineri și economiști. Vinzarea prin centrele de difuzarea presei, începînd cu 1 septembrie a.c.

Întrebări și răspunsuri

● **INTREPRINDEREA METALURGICĂ DE METALE NEFEROASE**, Baia Mare (1473/16 martie); **UNIUNEA JUDEȚEANĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGAREȘTI**, Vilcea (1859/23 martie); **INTREPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT**, Dealul Ocnei, Sibiu (1093/7 mai); **INTREPRINDEREA CHIMICĂ**, Fălticeni (5317/14 aprilie) — Acestea sînt coletele poștale și data expedierii lor cu lucrarea „Legislația întreprinderii de la A la Z”.

● **AUTOBAZA II, Brașov** — În mod normal trebuie să fiți în posesia lucrării respective.

● **ASOCIAȚIA ECONOMICĂ INTERCOOPERATISTĂ CU PROFIL INDUSTRIAL**, Sfintu Gheorghe — Serviciul difuzare din cadrul I.S.I.A.P. a considerat că doriți nouă exemplare din Cartea C.A.P. Acum să așteptăm ediția a doua.

● **TEATRUL „MIHAI EMINESCU”, Botoșani** — Comanda dv. este reținută pentru ediția a doua.

● **C.A.P. PECHEA, Galați** — Serviciul difuzare din I.S.I.A.P. nu a avut de unde să știe că dv. ați achitat suma de 320 lei pentru un abonament și două exemplare din „Legislația întreprinderii”. Această sumă a reprezentat oferta noastră pentru Cartea C.A.P. pe care sperăm că ați primit-o.

● **I.A.T.C.C.R., Tirgu Jiu** — Nu este posibil să onorezi o comandă pe baza unor inițiale, fără adresă etc. Trebuie să ne comunicați datele necesare pentru a vă lua în evidență pentru ediția a doua.

● **C.A.P. TĂTĂRANU, Vrancea** — La Direcția județeană de poștă și telecomunicații se află evidența pentru livrarea volumului respectiv. Unitatea dv. este la prima poziție.

ANDREI MAGHIAR, Oradea; COOPERATIVA „CONSTRUCTORUL”, Vaslui; ȘANTIERUL NR. 4 CONSTRUCȚII MONTAJ, Pitești; COOPERATIVA „ARTA POPULARĂ”, Brăila — Coletele expediate de I.S.I.A.P. către dv. cu lucrarea „Legislația întreprinderii de la A la Z” au fost returnate de poștă deoarece nu v-ați prezentat să le ridicați. Doriți restituirea sumelor sau ediția a doua?

INTREPRINDEREA DE TRANSPORT SPECIALIZAT PENTRU AGRICULTURĂ ȘI INDUSTRIE ALIMENTARĂ, Cluj-Napoca; COMPLEXUL DE LEGUME ȘI FRUCTE, Arad — Tirajul lucrării respective a fost mic în raport cu cererile ulterioare ale abonaților noștri. Sînteți în evidența I.S.I.A.P. pentru ediția a doua.

MARIA BUCUR, Iași — Ne pare rău că serviciul difuzare din cadrul I.S.I.A.P. a înregistrat eronat solicitarea dv. Dacă vi s-au expediat lucrări care nu vă sînt necesare trebuia să le returnați pe adresa I.S.I.A.P. Piața Școlii nr. 1, Sector 1 București. Pentru a vă restitui sumele corespunzătoare.

I.C.R.A., Galați — Suma de 300 lei a reprezentat în oferta noastră un abonament la revistă și un exemplar din „Legislația întreprinderii”. Așa s-a și perfectat solicitarea dv. În dispoziția de plată trebuie să se specifice cu exactitate ce reprezintă sumele virate. Exemplarul pentru dv. a fost expediat cu coletul poștal nr. 1073 din 7 mai.

● **TRUSTUL PETROLULUI, Ploiești; INTREPRINDEREA MECANICĂ, Cimpulung; INTREPRINDEREA DE CINEPĂ, Alexandria; CENTRALA CANALUL DUNĂRE-MAREA NEAGRĂ; COMBINATUL DE ÎNGRĂȘAMINTE CHIMICE, Slobozia; I.F.E.T., Caransebeș; MARIN BREAZU, Călmățiu de Sus, Teleorman; OFICIUL JUDEȚEAN PENTRU STUDII PEDOLOGICE ȘI AGROCHIMICE, Ploiești; INTREPRINDEREA DE INDUSTRIALIZARE A SFECEI DE ZAHĂR, Zimnicea; „ELECTROTIMIȘ”, Timișoara; INTREPRINDEREA RAFINĂRIA „VEGA”, Ploiești; INTREPRINDEREA DE TRANSPORTURI AUTO, Galați; B.A.I.A., Sălaj; ASOCIAȚIA ECONOMICĂ CU PROFIL INDUSTRIAL, Carei; OFICIUL DE STUDII PEDOLOGICE ȘI AGROCHIMICE, Craiova; CHIRĂ BIRLĂDEANU, ELENA PROFIR, MARIN DRĂGHICI, Urziceni, ADRIAN TIMOFTE, IOAN BURLACU, Dorohoi; LUP BENEDICT, Turda; NICOLAE POPESCU, Dănicei, Vilcea** — Am reținut comenzile dv. pentru ediția a doua a lucrării „Legislația întreprinderii de la A la Z”.

● **TONICA PROFIR, Tirgu Bujor** — Alocația zilnică de hrană pentru copil din grădinițe este prevăzută în anexa nr. 2 la Decretul nr. 46/1982, respectiv 10,25 lei pe zi pentru grădinițele cu program prelungit și de 10,75 lei pentru grădinițele cu program săptămînal și grădinițele pentru copii cu deficiențe. Contribuția părinților pentru întreținerea copiilor în grădinițe este cea stabilită potrivit prevederilor art. 6 din Decretul nr. 65/1982 la nivelul alocației lunare de hrană (25 zile lucrătoare în medie pe lună X alocația zilnică de hrană), pentru nivelul veniturilor lunare ale părinților de pînă la 5000 lei. Pentru celelalte niveluri de venituri, de peste 5000 lei, în contribuția părinților sînt incluse și o parte din cheltuielile de

regie a grădinițelor. Normele metodologice nr. 6650/1982 (pct. 15) elaborate de Ministerul Educației și Învățămîntului, Ministerul Sănătății și Ministerul Finanțelor pentru aplicarea Decretului nr. 65/1982 stabilesc că „în cazul în care copilul nu frecventează creșa sau grădinița o perioadă de peste trei zile lucrătoare consecutiv, ca o consecință a îmbolnăvirii acestuia, a unui membru de familie sau a altor persoane cu care vine în contact direct, sau în cazul în care părinții efectuează concediul de odihnă, suma achitată cu anticipație aferentă perioadei respective se ia în calcul în contul plății pentru luna următoare”. De asemenea, art. 51 din Regulamentul grădinițelor de copii aprobat prin Ordinul ministrului nr. 702/1970 prevede că se poate întrerupe activitatea grădiniței pentru maximum 30 de zile pentru efectuarea curățeniei generale și a lucrărilor de reparații. Rezultă că numai pentru aceste perioade nu se achită contribuția părinților.

● **INTREPRINDEREA VIEI ȘI VINULUI, Argeș; INTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ PENTRU RECUPERAREA ȘI VALORIFICAREA MATERIALELOR REFOLOSIBILE, Tirgu Mureș** — La ce dată și cu ce document de plată ați virat sumele cvenite pentru lucrările respective?

● **INTREPRINDEREA DE INDUSTRIALIZARE A CĂRNII, Alexandria; COOPERATIVA DE PRODUȚIE ACHIZIȚII ȘI DESFĂCAREA MĂRFURILOR, Năsăud** — Chiar înainte de a vira sumele respective în contul nostru lucrarea „Legislația întreprinderii de la A la Z” era epuizată. Am comunicat aceasta în suplimentul la revista noastră.

● **STAȚIUNEA DE CERCETARE ȘI PRODUȚIE POMICOLĂ, Cluj Napoca** — Neclaritățile privind difuzarea presei se aduc la cunoștința serviciului județean de specialitate de pe lângă Direcția județeană de poștă și telecomunicații. V-am expediat suplimentele solicitate.

● **MARIANA ISBĂȘESCU, Costești** — Decizia organului de control este legală. Dv. aveți dreptul la concediu de odihnă numai după 11 luni de activitate.

● **ADEIANA ANTON, Suceava** — Ora decolării avionului se trece în decoul de deplasare.

● **VASILE NEMESNICIUC, Slpote, Iași** — Perioada cît ați lucrat ca președinte al C.A.P. retribuit cu norme, nu se include în vechimea în muncă, utilă pentru stabilirea vechimii nefraterupte în aceeași unitate, stabilită pentru personalul muncitor încadrat cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată. În consecință, la acordarea sporului la retribuție se ia în considerare numai perioada cît ați lucrat pe baza contractului de muncă.